

27 -II- 2008

Cis. Ú f t příl. ^

UNIVERZITA KARLOVA

Pedagogická fakulta

Centrum školského managementu

**PROBLEMATIKA KVALIFIKOVANOSTI
PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ
NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH PRO ŽÁKY
SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI
POTŘEBAMI V PLZEŇSKÉM KRAJI**

Závěrečná bakalářská práce

Autor:	Mgr. Hana Krýslová
Obor:	Školský management
Forma studia:	Kombinované
Vedoucí práce:	Ing. Zdeněk Dosedla Ph.D.
Datum odevzdání práce:	21.11.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou závěrečnou bakalářskou práci vypracovala sama za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

Resumé:

Závěrečná práce se zabývá kvalifikovaností pedagogických pracovníků v souvislosti se Zákonem o pedagogických pracovnících. Popisuje chystané změny v právních předpisech. Definuje možnosti a druhy vzdělávání pedagogických pracovníků. Mapuje stav a porovnává dosažené kvalifikace pedagogických pracovníků na středních školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji. Zaměřuje se na kvalifikovanost pedagogů v oblasti všeobecně vzdělávacích předmětů, vzdělávání v odborných předmětech a ve vzdělávání v praktickém vyučování. V závěru kvantitativně vyhodnocuje a analyzuje míru kvalifikovanosti pedagogů.

Summary:

This thesis occupies with qualification of pedagogical staff in connection with The Act on Pedagogical Staff. It describes prepared changes of legislation. It defines chances and types of education of pedagogical staff. It surveys the quality and compares degree of achieved qualification of pedagogical staff at secondary schools designed for pupils with special educational requirements in the Pilsen Region. It focuses at competency of pedagogues in the educational field of generally educational training programs, professional educational training programs and practical educational training programs. In the finale evaluates and analyzes rate of qualification of pedagogical staff.

Klíčová slova:

Kvalifikace, druhy vzdělávání, základní příprava na povolání, orientace, prohlubování kvalifikace, rekvalifikace, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kouč, mentor, uvádějící učitel, hospitace, zákon o pedagogických pracovnících, pedagogický pracovník, novelizace zákona o pedagogických pracovnících,

*Na tomto místě děkuji vedoucímu mé bakalářské práce **Ing. Zdeňkovi Dosedlovi Ph.D.** za cenné rady, které mi ochotně poskytl v souvislosti s jejím vypracováním.*

Také děkuji své rodině za trpělivost a podporu, kterou mi projevovala během celého studia.

OBSAH

1	ÚVOD	- 7 -
1.1	Cíl práce.....	- 7 -
2	KVALIFIKACE PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	- 8 -
2.1	Vymezení pojmu „Kvalifikace“.....	- 8 -
2.2	Profesní příprava pedagogických pracovníků.....	- 8 -
2.2.1	Orientace.....	- 8 -
2.2.2	Doškolení.....	- 9 -
2.2.3	Rekvalifikace.....	- 9 -
2.3	Další vzdělávání pedagogických pracovníků.....	- 9 -
2.3.1	Instruktáž při výkonu práce.....	- 11 -
2.3.2	Coaching (koučování).....	- 11 -
2.3.3	Mentoring.....	- 12 -
2.3.4	Counselling (konzultování).....	- 12 -
2.3.5	Asistování.....	- 12 -
2.3.6	Pověření úkolem.....	- 12 -
2.3.7	Rotace práce (cross training).....	- 12 -
2.3.8	Působení v roli lektora.....	- 13 -
2.3.9	Stínování (shadowing).....	- 13 -
2.3.10	Hospitace.....	- 13 -
2.4	Shrnutí.....	- 14 -
3	PRÁVNÍ ÚPRAVA	- 15 -
3.1	Předmět a rozsah úpravy.....	- 15 -
3.1.1	Pedagogický pracovník.....	- 16 -
3.1.2	Získávání odborné kvalifikace.....	- 17 -
3.1.3	Ředitel školy.....	- 17 -
3.1.4	Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy.....	- 18 -
3.1.5	Učitelé odborných předmětů střední školy.....	- 19 -
3.1.6	Učitelé praktického vyučování.....	- 19 -
3.1.7	Vychovatel.....	- 20 -
3.1.8	Speciální pedagog.....	- 21 -
3.1.9	Psycholog.....	- 22 -
3.1.10	Asistent psychologa.....	- 22 -
3.2	Studium pedagogiky a další studium.....	- 23 -
3.2.1	Předmět a rozsah úpravy.....	- 23 -
3.2.2	Kariérní řád.....	- 23 -
3.2.3	Profesionalizace.....	- 24 -
3.2.4	Pozitivní změny a přínos nové legislativy.....	- 25 -
3.2.5	Úskalí právních předpisů.....	- 26 -

4	PŘIPRAVOVANÁ NOVELA ZÁKONA O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH.....	- 27
4.1	Hlavní cíle změn.....	- 29
4.2	Další vzdělávání pedagogických pracovníků.....	- 29
4.3	Samostudium pedagogických pracovníků.....	- 30
4.4	Řešení přítomnosti pedagogických pracovníků na pracovišti.....	- 31
5	ANALÝZA A VYHODNOCENÍ DAT.....	- 32
5.1	Analýza kvalifikovanosti pedagogických pracovníků na středních školách vzdělávajících žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.....	- 32
5.2	Vymezení cílů, stanovení hypotéz a metod výzkumu.....	- 32
5.3	Charakteristika zkoumaného vzorku.....	- 33
5.4	Analýza a výsledky výzkumu.....	- 34
5.5	Závěr výzkumu.....	- 49
6	ZÁVĚR.....	- 50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	- 52
	PŘÍLOHA - DOTAZNÍK PRO ŘEDITELE ŠKOL.....	- 54

1 ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si v rámci svého tříletého bakalářského studia na Pedagogické fakultě Karlovy univerzity v Praze, obor školský management, zvolila téma:

„ Problematika kvalifikovanosti pedagogických pracovníků na středních školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji“.

Předkládaná práce je rozdělena na dvě hlavní části. První část (kapitola 1 až kapitola 4) představuje teoretickou část vycházející z odborné literatury, část druhá (kapitola 5) obsahuje empirický výzkum zjišťující kvalifikovanost pedagogických pracovníků a současný stav středních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

Předmětem teoretické části této bakalářské práce je charakterizovat problematiku kvalifikovanosti pedagogických pracovníků z odborného hlediska. Zaměřuji se na oblasti terminologie, členění vzdělávání a na zákon o pedagogických pracovnících. Dále věnuji pozornost návrhu novelizace zákona o pedagogických pracovnících.

Druhá část práce je tvořena empirickým výzkumem, ve kterém se snažím prostřednictvím výzkumných technik - dotazníků určených pro ředitele středních škol vzdělávající žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a řízeným rozhovorem zjistit především kvalifikovanost pedagogických pracovníků s rozlišením na učitele vzdělávající žáky ve všeobecně vzdělávacích předmětech, odborných předmětech a praktických cvičeních nebo v odborném výcviku s tím, zda se jedná o ženy či muže.

V závěru své bakalářské práce sumarizuji všechny získané poznatky teoretické i praktické a hodnotím splnění cílů uvedených v této bakalářské práci.

1.1 Cíl práce

Cílem závěrečné práce je poskytnout pohled na současný stav kvalifikovanosti pedagogů vybraného vzorku v Plzeňském kraji. Zjistit rozdíly úrovně kvalifikovanosti mezi učiteli vyučujícími všeobecně vzdělávací předměty, odborné předměty a učiteli vyučujícími odbornou praxi či odborný výcvik na středních školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

2 KVALIFIKACE PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

2.1 Vymezení pojmu „Kvalifikace“

- o **Kvalifikace** - způsobilost k vykonávání určitého povolání.
- o **Kvalifikační úroveň** - stupeň odborných vědomostí, dovedností, návyků a zkušeností nutných k výkonu určité pracovní činnosti. S měnícími se požadavky trhu práce se vytváří nové pojetí kvalifikační úrovně.

2.2 Profesní příprava pedagogických pracovníků

Oblast kvalifikace - odborné (profesní) přípravy, v rámci níž se uskutečňuje příprava pracovníka na povolání, je součástí systému formování pracovních schopností člověka a je to ta část, ve které se angažuje i zaměstnavatel. Je to proces, v němž kromě základní přípravy na povolání dochází i k dalšímu zkvalitňování, prohlubování a inovací pracovních schopností. Děje se tak v rámci:

základní přípravy (orientace)

doškolení

rekvalifikace (přeškolení)

2.2.1 Orientace

Orientace je úsilí o zkrácení a zefektivnění adaptace nového pracovníka na podnik, pracovní kolektiv i práci na daném místě. Jedná se zprostředkování všech potřebných informací, včetně specifických znalostí a dovedností potřebných pro výkon práce, na kterou byl pracovník přijat. Ve škole existovala tradiční funkce uvádějícího učitele, který býval pověřen úkolem seznámit čerstvého absolventa se všemi potřebnými informacemi a pomáhat mu metodicky při jeho práci. Současná praxe ukazuje, že tato pozice uvádějícího učitele v dnešní moderní době citelně chybí. Záleží tedy na managementu školy, zda se vrátí k této osvědčené metodě.

Je ověřeno, že pracovní schopnosti se nejvíce rozvíjejí až po nástupu do praxe. Záleží tedy i na vlastní aktivitě začínajícího učitele, na jeho ochotě učit se od kolegů, přemýšlet o své práci a v případě potřeby se ptát kompetentních pracovníků.

2.2.2 Doškolení

Při doškolení jde o prohlubování kvalifikace, tzn. o pokračování (mění se společnost, technika i technologie, požadavky trhu, způsoby řízení) a svou kvalifikaci musí neustále prohlubovat (permanentní vzdělávání) odborné přípravy v oboru, ve kterém člověk pracuje. Pedagogický pracovník nemůže v praxi vystačit s tím, co se naučil v rámci základní přípravy. Tato skutečnost je zakotvena v zákoně č. 563/2004 Sb. v § 24 Další vzdělávání pedagogických pracovníků. Zde se uvádí, jaké jsou povinnosti zaměstnavatele ohledně zvyšování odborné úrovně zaměstnance a jaké jsou práva a povinnosti pedagogických pracovníků ohledně dalšího vzdělávání. Doškolení není jen nástrojem zvyšování pracovního výkonu, ale i nástrojem zvyšování konkurenceschopnosti pracovníka na trhu práce.

2.2.3 Rekvalifikace

Rekvalifikace (přeškolení) směřuje k osvojení si nového povolání, nových pracovních schopností. V případě pedagogických pracovníků ve škole se jedná o tzv. částečnou rekvalifikaci, při které se některé znalosti a dovednosti původního povolání využijí v povolání novém. Ve školském prostředí to často bývají „reaprobace“ (což je používaný název, který ale nemá logické opodstatnění, protože se spíše jedná o rozšíření odbornosti o další „aprobaci“, kdy si učitelé v souladu s potřebami školy doplňují další odbornost, např. cizí jazyk, výchovy, informatiku aj.)

2.3 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

S ohledem na specifickou učitelství je zapotřebí zmínit ještě oblasti formování **pracovních schopností člověka**, a sice o **oblasti rozvoje (dalšího vzdělávání, rozšiřování kvalifikace)**. Tato oblast je orientována na získání širšího souhrnu znalostí a dovedností, než je zapotřebí pro vykonávání konkrétního pracovního místa. Jde o získávání schopností zaměřených na pochopení a zvládnutí komplexnějších problémů překračujících meze oboru, na formování sociálních vlastností i osobnosti jedince. Rozvoj je s přihlédnutím na multifunkčnost role pedagogického pracovníka předpokladem pro jeho kvalitnější výkon.

V českém školství neexistuje stimulační program pro rozvoj pracovních schopností pedagogických pracovníků (kariérní řád, systém mzdové pobídky apod.). Záleží jen na tlaku

či motivaci ze strany zaměstnavatele a na individuálním postoji pracovníka k prohlubování a rozšiřování kvalifikace, který vychází z jeho představy o další pracovní kariéře. Pedagogičtí pracovníci mohou zvyšovat svou kompetentnost po stránce odborné nebo po stránce funkční. Pokud se zaměří na prohloubení své odbornosti, nebude to mít hlubší dopad na výši jeho platu. Posílí si však své sebevědomí jako profesionálové a získají uspokojení z kvalitně vykonávané práce. Je naděje, že to rovněž ocení jejich zaměstnavatel. Také si tím zvýší šanci na udržení či získání nového místa. Dosáhnou-li titulu PhDr. či Ph.D., pak v českých poměrech získají i společenskou prestiž. Po stránce funkční může pedagogický pracovník zaujmout místo zástupce ředitele či ředitele školy, případně se může stát inspektorem. Funkce tzv. středního managementu (metodik, vedoucí předmětové komise, ročníkový učitel), které mají svou váhu v anglofonních zemích, neznamenají v českých školách žádnou zvláštní kariéru. Když si uvědomíme, kolik je učitelů a kolik z nich může působit na pozicích školního managementu, je jasné, že pro většinu pedagogických pracovníků se nerýsuje v oblasti školství žádný hmatatelný kariérní cíl, který by byl skutečně intenzivní pobídkou k seberozvoji. Kromě toho většina učitelů nestojí o seberealizaci v řídicí funkci, nacházejí uspokojení v poslání a činnosti pedagoga. Výstupem z kvalifikačního vzdělávání, rekvalifikačního vzdělávání a normativního školení (kurzy) je certifikát (osvědčení) s obecně závaznou platností. Na základě účasti na tzv. dalším průběžném vzdělávání získává účastník osvědčení, které nemá obecně závaznou platnost.

Do **kvalifikačního vzdělávání** se řadí: postgraduální studium, rozšiřující, specializační, rozdílové a funkční studium, doplňující pedagogické studium, akreditovaný studijní program ukončený státní zkouškou.

Za **rekvalifikační vzdělávání** považuje studium, při kterém dochází ke změně kvalifikace nebo ke změně kvalifikovanosti pro určitý stupeň, typ školy.

Za **normativní školení** se považuje získávání teoretických a praktických znalostí, které je potvrzeno vystavením předepsaného dokladu opravňujícího vlastníka k výkonu dané činnosti. Takovým dokladem může být průkaz, osvědčení, případně jiný typ certifikátu. Legislativa rovněž stanovuje povinnost cyklické aktualizace znalostí, a jejich periodické ověření přezkoušením. K prodloužení platnosti dokladů patří i kontrola plnění případných dalších předepsaných nároků například provozní praxe, zdravotní kritéria. Ve školství jsou zaměřená na zvládnutí základní úrovně využívání výpočetní techniky, školení BOZP, školení „o jedech“ pro učitele chemie apod.

Do **průběžného vzdělávání** se řadí akce umožňující průběžnou obnovu a prohlubování profesních kompetencí.

Poskytovateli vzdělávání jsou vysoké školy, jiné školy, pedagogická centra, různé subjekty dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, pedagogicko-psychologické poradny, nadace, otevřené společnosti, pedagogické asociace, firmy, jednotlivci aj. Oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je postavena na komerční bázi (účastník studia platí školné - kursové). Se svou nabídkou si vzdělávací subjekty navzájem konkurují. Pokud chtějí účastníci vzdělávací akce uhradit „školné“ z finančních prostředků, poskytnutých k tomuto účelu škole, mohou absolvovat jen tzv. akreditované akce.

Při **vzdělávání pracovníků přímo ve škole** (formování pracovních schopností) se využívá metod podnikové praxe a metody specificky využívané v pedagogice a školském managementu - hospitace. Pro efektivitu vzdělávání je zapotřebí znát vzdělávací potřeby pracovníků školy a systematicky vyhodnocovat výsledky vzdělávání a v souvislosti se zkvalitňováním práce školy. Mezi metody nejčastěji používané přímo na pracovišti, na konkrétním pracovním místě a při vykonávání běžných pracovních úkolů („**on the job**“) patří:

2.3.1 Instruktaž při výkonu práce

Instruktaž při výkonu práce se využívá u jednodušších a dílčích pracovních postupů, ve škole jí lze využít např. při vedení toho, jak se zpracovávají administrativní materiály, jak se zachází s didaktickou technikou a pomůckami, jak se aplikuje vyučovací metoda, při zvládnutí nového počítačového programu atd.

2.3.2 Coaching (koučování)

Coaching (koučování) je dlouhodobější instruování, vysvětlování a sdělování připomínek i periodická kontrola výkonu pracovníka. Jde o směřování pracovníka správným směrem s přihlédnutím k jeho vlastní individualitě. Za kouče lze považovat tzv. uvádějícího učitele. Koučem může být i více kolegů (každý za určitou oblast), odborný metodik či bezprostřední nadřízený.

2.3.3 Mentoring

Mentoring se podobá coachingu, ale hlavní aktivitu zde přebírá školený. Volí si sám rádce, mentora - svůj osobní vzor.

2.3.4 Counselling (konzultování)

Counselling (konzultování) spočívá ve vzájemném konzultování a ovlivňování mezi pracovníky. Je to sice v personálním managementu jedna z nejnovějších metod formování pracovních schopností, ale ve školním prostředí metoda tradiční a obvyklá, která vyplývá ze spontánní potřeby pedagogických pracovníků „stále hovořit o své práci“ (což je zdrojem mnoha vtipů o učitelkách). Variantou je tzv. bálintovská skupina, kdy chce zaangažovaná skupina pedagogických pracovníků společným sdílením zkušeností přispět k vyřešení problému jednoho z nich.

2.3.5 Asistování

Asistování probíhá tak, že školený pracovník je přidělen jako pomocník ke zkušenému pracovníkovi, a tak se učí žádoucím pracovním postupům. Tahle metoda je, pokud se týká účasti ve výuce, ve škole problematická z hlediska organizačního. U plnění úkolů nad rámec výuky bývá obvyklé tvořit realizační týmy z různě zkušených pracovníků. Když jde o studenty, kteří jsou ve škole na praxi, je to metoda velmi dobře použitelná a mnohdy efektivnější než tzv. náslech.

2.3.6 Pověření úkolem

Pověření úkolem znamená, že školený pracovník je svým školitelem pověřen splnit konkrétní úkol, ke kterému má potřebné kompetence i veškeré podmínky. Při plnění úkolu je sledován a posléze hodnocen. Je to metoda dobře využitelná ve školním prostředí. Úkolem může být např. získat kolegy pro spolupráci, navrhnout a vyřešit malý projekt, vést pracovní tým aj. Pokud se úkol týká vlastního procesu výuky, znamená to pouze organizačně zabezpečit školiteli možnost sledovat výuku.

2.3.7 Rotace práce (cross training)

Rotace práce (cross training) je založena na principu pověřování prací v různých částech podniku. Jejím důsledkem je větší flexibilita pracovníka i jeho komplexnější vnímání reality na pracovišti. Tato metoda se v modifikované podobě ve škole využívá

zcela běžně. Zástupy za nepřítomné pracovníky umožňují nahlédnout do problematiky jejich odbornosti, do stylu práce, který mají zavedený, do problematiky jiných subsystémů (úseků) školy - např. v družině, na jiném stupni školy aj. Na školách se praktikuje i rotace ve funkcích správců kabinetů, metodiků aj.

2.3.8 Působení v roli lektora

Působení v roli lektora přímo v pedagogickém kolektivu. Je to možnost naučit se pracovat se „žáky jiného věku a nároků“, přitom předat kolegům své poznatky a dovednosti (např. získané na vzdělávací akci).

2.3.9 Stínování (shadowing)

Stínování (shadowing) je sledování běžné pracovní činnosti jiného pracovníka. Sledující pracovník se může průběžně ptát na příčiny konkrétního jednání stínovaného pracovníka a působí jako zdroj pro jeho sebereflexi. Obohacování pracovních schopností pracovníků tak probíhá obousměrně. Při realizaci ve školním prostředí je stínování špatně realizovatelné z organizačních důvodů.

2.3.10 Hospitace

Hospitace je „**návštěva vyučovací hodiny, přednášky apod. s cílem poznání stavu a úrovně výchovné a vzdělávací práce. Za účelem kontrolním ji vykonávají školní inspektoři a ředitelé škol, za účelem studijním a poznávacím učitelé, studující aj.**“.

Hospitaci lze chápat „jako formu získávání informací o práci, o jejích metodách, organizaci a pracovních výsledcích u jednotlivých učitelů (i učitelských kolektivů) z hlediska získávání zkušeností hospitujícího nebo z hlediska potřeb pedagogického řízení školní výchovné a vzdělávací práce. Jejimi základními prostředky jsou pozorování a rozhovor“.

Rys upřesňuje, že metodologicky je hospitace pozorováním. Pozorování znamená sledování činnosti lidí, záznam nebo popis této činnosti i její hodnocení. Požadavek, aby informace získané při hospitaci byly objektivní a přesné, je znesnadněn skutečností, že v případě hospitace se jedná o poznání pedagogické situace v komplikované oblasti společenských procesů. Na hospitující - pozorovatele, pokud by měl být i hodnotitelem, jsou proto kladeny vysoké nároky. Měl by být vycvičen v metodice pozorování tak, aby dokázal popisně zaznamenávat svá pozorování a nevnášel do nich své subjektivní soudy. Také by se měl

vyrovnat kategorickým závěrům učiněných jen na základě ojedinělého a izolovaného pozorování. Rovněž by měl být kompetentní po odborné stránce, tzn. měl by dokonale znát podstatu výukového procesu.

Pro lepší informovanost a objektivitu při hospitaci se záměrem proniknout od jevové stránky až k podstatě pedagogické situace, se pozorování ještě doplňuje o další diagnostickou metodu a tou je pohospitační rozhovor. Umožňuje hospitujícímu zeptat se, a tak si zpřesnit a doplnit informace získané pozorováním, hospitovaný zase může vysvětlit záměry sledované vyučovací hodinou a pohnutky svého chování.

Ve škole může být pracovník v roli hospitovaného, ale i hospitujícího. Hospitaci ve škole (za různým účelem) provádí: pracovníci České školní inspekce, vedoucí pracovníci školy, střední management školy (metodik, vedoucí předmětové komise, vrchní mistr, třídní učitel aj.), uvádějící učitel, uváděný učitel, učitel - kolega, vychovatel, učitel z navazující či předchozí školy, učitel navazujícího či předchozího ročníku aj.

2.4 Shrnutí

Náplní manažerské funkce personálního zajištění je řízení pracovníků takovým způsobem, který vede ke zvýšení výkonnosti organizace. V současnosti se hovoří o řízení lidských zdrojů, což je pojmenování pro doposud nejvyšší etapu vývoje v oblasti práce s lidmi. K hlavním oblastem personální práce na škole patří organizace, zabezpečení pracovních zdrojů, řízení výkonu, rozvoj zaměstnanců, odměňování zaměstnanců, zaměstnanecké vztahy, zdraví, bezpečnost a služby pro zaměstnance, správa zaměstnaneckých a osobních záležitostí. Základní příprava pedagogických pracovníků se realizuje v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících. Další formování pracovních schopností pedagogických pracovníků se odehrává po nástupu do zaměstnání, a to buď přímo na pracovišti, nebo na vzdělávacích akcích v rámci tzv. dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) a jejím garantem je ředitel školy. MŠMT prosazuje své priority v DVPP prostřednictvím předpisů, zřízením pedagogických center a cílenými grantovými pobídkami. Škola, která se řídí principy „učící se společnosti“, pečuje o svůj vzdělanostní potenciál. Přitom využívá i vzájemných hospitací jako jednoho z nejlevnějších prostředků formování pracovních schopností pedagogických pracovníků.

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA

3.1 Předmět a rozsah úpravy

Práci pedagogických pracovníků ve školství upravuje Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících (dále jen "zákon") a o změně některých zákonů ze dne 24. 9. 2004, který vešel v platnost dne 1.1. 2005. Upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich další vzdělávání a kariérní systém a specifikuje, kdo je podle zákona pedagogický pracovník.

Tento zákon se vztahuje na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení (dále jen "škola"), a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociální péče.

Zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje. Specifikuje zásady a cíle vzdělávání. Mezi zásady zahrnuje rovný přístup občanů ke vzdělávání, zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce, vzájemnou úctu, respekt, bezplatné vzdělávání a svobodné šíření poznatků. Dále zmiňuje možnost vzdělávat se po celý život.

Obecnými cíli dle tohoto zákona pak jsou rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti. Dále získávání informací a učení se v průběhu celého života, získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání, pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost a mnoho dalších.

Zákon stanovuje kurikulární dokumenty současného školství. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává Národní program vzdělávání. Pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy (RVP). Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání, které jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů.

Zákon také vymezuje vzdělávací soustavu, kterou tvoří školy a školská zařízení. Škola dle zákona uskutečňuje vzdělávání podle vzdělávacího programu a druhy škol jsou

mateřská škola, základní škola, střední škola, konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu a nebo preventivně výchovnou péči.

3.1.1 Pedagogický pracovník

Pokud se zaměříme na přesné definice, pak je pedagogický pracovník v Pedagogickém slovníku definován jako „osoba vyučující a vychovávající děti a mládež nebo dospělé v základních školách, ve středních školách nebo ve speciálních školách nebo vykonávají obdobnou činnost podle zvláštních předpisů" (Průcha, aj., 2003). Ve stejné publikaci je charakterizován učitel jako „jeden ze základních činitelů vzdělávacího procesu, profesionálně kvalifikovaný pedagogický pracovník, spoluodpovědný za přípravu, řízení, organizaci a výsledky tohoto procesu" (Průcha, aj., 2003).

Pedagogickým pracovníkem je tedy i zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociální péče. Přímou pedagogickou činnost pak podle zákona vykonává učitel, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent pedagoga, trenér a vedoucí pedagogický pracovník. Pedagogický pracovník musí splňovat obecné předpoklady pro výkon této funkce. Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady - je plně způsobilý k právním úkonům, má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává, je bezúhonný, je zdravotně způsobilý, a prokázal znalost českého jazyka.

Jůva (1997) chápe výchovně vzdělávací proces (a sním i výuku) jako otázku tří základních činitelů a tím je pedagog (tedy učitel, v širším pojetí rodič, instruktor, lektor ad.), tedy iniciátor tohoto procesu a na druhé straně vychovávaný jedinec (žák, student, účastník), jenž se v tomto procesu rozvíjí při využití rozmanitých výchovně-vzdělávacích prostředků.

Je potřeba připomenout, že výsledky tohoto procesu závisí ve velké míře na kvalitách učitele, na jeho schopnostech a dovednostech, teoretickém vzdělání, ale i na jeho osobnosti. A je to opět učitel, kdo volí adekvátní prostředky a metody práce, kdo ukazuje dětem, žákům a studentům cestu k vytčenému cíli. Učitel nese společenskou odpovědnost za účinnost a úspěšnost výchovně vzdělávacího procesu, je jeho iniciátorem i organizátorem a současně hodnotí i jeho výsledky, volí obsah činností, v interakci modifikuje prostředky (Jůva, 1997).

Maňák (1995) blíže specifikuje, co je přímá vyučovací a výchovná činnost. Rozeznává hned několik funkcí, tedy činností, kterými se učitel ve výuce zabývá, i když připomíná, že se v praxi překrývají a je nezbytné plnit jich i několik současně. Učitel ve vyučování - plánuje práci, cíle hodiny, vybírá téma a náplň hodiny, volí prostředky a metody, připravuje se na hodiny, motivuje žáky, zajišťuje jejich pozornost, získává je pro svůj záměr, vede je k aktivitě a samostatnosti, komunikuje se žáky, popisuje a předvádí pracovní postup, řídí činnost žáků, pomáhá při obtížích, individuálně přizpůsobuje úkoly, organizuje střídání práce a odpočinku, přípravu a obsluhu pomůcek a zařízení, zajišťuje podmínky pro práci, materiál, pořádek, organizuje styk s rodiči, kontroluje průběh práce na úkolech, diagnostikuje, hodnotí pochvalou, odměnou i kritikou, dává známky, analyzuje chyby.

3.1.2 Získávání odborné kvalifikace

V § 6 až 21 pak zákon upravuje odbornou kvalifikaci, kterou také musí pedagogický pracovník splňovat. Upravuje odbornou kvalifikaci potřebnou pro učitele mateřské školy, učitele prvního a druhého stupně základní školy, učitele středních škol, učitelé vyšších odborných škol, jazykových škol a náboženství, vychovatelé a asistenty pedagogů.

3.1.3 Ředitel školy

Ředitelem školy může být fyzická osoba, která splňuje předpoklady podle § 3 zákona a získala praxi spočívající ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídicí činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji v délce:

- 3 roky pro ředitele mateřské školy,
- 4 roky pro ředitele základní školy, základní umělecké školy a školských zařízení s výjimkou školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči,
- 5 let pro ředitele střední školy, jazykové školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči.

Ředitelem školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "ministerstvo"), krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen "svazek obcí"), může být jen ten, kdo vedle

předpokladů uvedených v odstavci 1 zákona, získal nejpozději do 2 let ode dne, kdy začal vykonávat funkci ředitele školy, znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a).

Povinnost absolvovat studium pro ředitele školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí se nevztahuje na ředitele, který znalosti v oblasti řízení školství získal vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu školský management, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství.

3.1.4 Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy

Učitel všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu:

- v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy,
- v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů druhého stupně základní školy a všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy,
- ve studijním oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného všeobecně vzdělávacího předmětu a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy,
- v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů pro 2. stupeň základní školy a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů střední školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy,
- podle § 12 zákona jen pro výuku cizího jazyka.

3.1.5 Učitelé odborných předmětů střední školy

Učitel odborných předmětů střední školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu

- v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů odborných předmětů střední školy,
- studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo studiem pedagogiky podle § 22 odst. 1 (dále jen "studium pedagogiky").

3.1.6 Učitelé praktického vyučování

Učitel praktického vyučování získává odbornou kvalifikaci

- vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo studiem pedagogiky,
- vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru, který odpovídá charakteru praktického vyučování, a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo studiem pedagogiky,
- středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu, a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na přípravu učitelů střední školy, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou

a zaměřeném na přípravu učitelů střední školy, nebo studiem pedagogiky s praxí v oboru v délce nejméně 3 let.

Učitel praktického vyučování zdravotnických studijních oborů musí mít také způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu v oboru, který vyučuje.

Učitel odborného výcviku získává odbornou kvalifikaci vzděláním stanoveným pro učitele praktického vyučování podle § 22 odstavce 3 zákona a středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu.

V § 15 zákona se hovoří o učiteli odborného výcviku v zařízení sociální péče. Ten musí získat odbornou kvalifikaci jako učitel odborného výcviku a současně absolvovat akreditovaný vzdělávací program zaměřený na speciální pedagogiku, uskutečňovaný zařízením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Dobrým učitelem je ten, kdo dokáže poskytnout žákům své znalosti, kdo je povede do života otevřeně a statečně, kdo nepřestane sám být člověkem, kdo se nestane pouhým reproduktorem učebního obsahu, ale ten, kdo je schopen samostatně myslet, samostatně tvořit, kdo stále hledá nové cesty, nové metody, nové prostředky své interakce se svým protipólem - žákem (Kárníková, 1969).

3.1.7 Vychovatel

Vychovatel získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na vychovatelství nebo sociální pedagogiku, vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na vychovatelství nebo sociální pedagogiku, středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu střední školy a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na vychovatelství.

Vychovatel, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve školském výchovném a ubytovacím zařízení nebo v jeho oddělení zřízeném pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, získává odbornou

kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro vychovatele, nebo vzděláním stanoveným pro vychovatele a studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku.

3.1.8 Speciální pedagog

Učitel střední školy, který vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci vzděláním stanoveným pro učitele střední školy podle § 22 odstavců 1 až 5 zákona a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku.

Speciální pedagog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku. Paragrafy 7 a 8 zákona definují požadovanou úplnou odbornou kvalifikaci učitele vykonávajícího přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo škole zřízené pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Zákon říká, že učitel je plně kvalifikován vzděláním získaným v magisterském studiu speciální pedagogiky, nebo ve studiu pro učitele základní školy a ve studiu zaměřeném na speciální pedagogiku. Učitel žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tedy řečeno zastaralou terminologií žáků s postižením, nemusí mít odborné vzdělání pro předmět, který učí, postačí mít titul speciálního pedagoga. Tolik litera zákona.

Jedním ze základních předpokladů pro celoživotní zajištění rovnoprávného postavení osob se speciálními potřebami je i zabezpečení adekvátního stupně a formy vzdělání a tím také umožnění následného navazujícího uplatnění na trhu práce. Zárukou kvalitního vzdělání by tedy mělo být skutečné vytvoření potřebných podmínek k jeho dosažení. Míra podpory a podpůrných opatření postupně byla a je legislativně vymezena ve školském zákoně. Následuje jej také řada prováděcích předpisů a vyhlášek; z hlediska péče o osoby se speciálními vzdělávacími potřebami Vyhláška 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně

nadaných. Tyto právní dokumenty nahradily stávající Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol a Vyhlášku 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

3.1.9 Psycholog

Psycholog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu psychologie. Školní psychologové nejsou ustanoveni na všech školách a jejich funkce není plně vymezena. Jejich hlavním cílem je zejména snižování rizika vzniku výchovných, výukových problémů a negativních jevů ve vývoji žáka, metodická pomoc pedagogickým pracovníkům v oblasti psychologie a speciální pedagogiky a metodická pomoc při depistáži žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, koordinují péči školy s PPP, SPC.

3.1.10 Asistent psychologa

Asistent pedagoga získává odbornou kvalifikaci níže jmenovanými možnostmi: vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd, vyšším odborným vzděláním získaným studiem v akreditovaném vzdělávacím programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů nebo sociální pedagogiku, středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů, středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a studiem pedagogiky, nebo základním vzděláním a absolvováním akreditovaného vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného zařízením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Ve třídách, odděleních a studijních skupinách určených pro žáky s těžkým zdravotním postižením mohou zabezpečovat výchovně vzdělávací činnost souběžně tři pedagogičtí pracovníci, z nichž jeden je asistent pedagoga. Asistent pedagoga je podpůrná služba při vzdělávání určená pro žáky se zdravotním postižením integrované v běžných mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách a s těžkým zdravotním postižením ve speciálních školách a pro žáky se sociálním znevýhodněním v přípravných třídách běžných i speciálních škol, v běžných i speciálních školách.

V současné době pracuje ve školských zařízeních v ČR 283 asistentů pedagoga, z nichž převážná část pochází z romské komunity.

Doporučené činnosti asistenta pedagoga - speciálně pedagogické metody výuky čtení, psaní, počítání, podpora smyslového vnímání, pozornosti, koordinace, myšlenkových operací, způsobů chování v rámci multisenzoriální výchovy, trénink úpravy chování, aktivizace izolovaných schopností, rozvoj grafomotoriky, speciální logopedické činnosti, alternativní komunikační systémy, výuka prostorové orientace, výuka znakové řeči, psychoterapeutická sezení. Náplň práce asistenta pedagoga stanovuje ředitel s ohledem na cíle vzdělávání.

3.2 Studium pedagogiky a další studium

3.2.1 Předmět a rozsah úpravy

Studiem pedagogiky se pak dle zákona rozumí vzdělání získané studiem v akreditovaném vzdělávacím programu v oblasti pedagogických věd uskutečňovaném zařízením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pro vychovatele, pedagoga volného času a asistenta pedagoga v rozsahu nejméně 80 hodin s obsahovým zaměřením na pedagogiku a psychologii. Pro učitele odborných předmětů střední školy, pro učitele praktického vyučování a odborné praxe vyšší odborné školy, střední odborné škole a konzervatoři v rozsahu nejméně 120 hodin s obsahovým zaměřením na pedagogiku, psychologii a didaktiku. Předpokladem odborné kvalifikace učitelů vykonávajících přímou pedagogickou činnost s dětmi, žáky a studenty, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, je také prokázaná znalost znakové řeči (Zákon č. 563/2004 Sb.).

Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, upevňují a doplňují kvalifikaci. Další vzdělávání se uskutečňuje na vysokých školách, v zařízeních dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních na základě akreditace udělené ministerstvem.

3.2.2 Kariérní řád

Zákon č. 563/2004 Sb. zavedl pojem kariérní systém. Ten je provázán s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků ve vyhlášce č. 317/2005 ze dne 27. 7. 2005 o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému

pedagogických pracovníků, která vstoupila v platnost 1. 9. 2005. Vyhláška specifikuje druhý dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Jsou v ní blíže popsány pojmy: studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů a studium k prohloubení odborné kvalifikace. Dále určila podmínky zařazení pedagogických pracovníků do kariérních stupňů. Tato vyhláška byla změněna Vyhláškou č. 412/2006 ze dne 14. 8. 2006, která vstoupila v platnost dne 1. 9. 2006. Zde došlo k doplnění pojmu studium k rozšíření odborné kvalifikace. Tímto studiem získává absolvent způsobilost vykonávat přímou pedagogickou činnost na jiném druhu nebo stupni školy, pokud ho absolvuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 200 vyučovacích hodin.

Způsobilost vyučovat další předměty a způsobilost vykonávat přímou pedagogickou činnost u zdravotně postižených dětí, žáků a studentů s jiným druhem postižení získá, pokud absolvuje studium v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin. Obě studia jsou zakončena obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Po úspěšném ukončení absolvent obdrží osvědčení. Ve vyhlášce byly také zveřejněny kariérní tabulky.

3.2.3 Profesionalizace

V praxi se ovšem stává, že v učitelské profesi působí nekvalifikovaní lidé, což by se v jiných profesích stát vůbec nemohlo a nemělo. Učitel není jen člověk, který naučí dítě číst a psát, ale má neoddiskutovatelnou společenskou úlohu, pro kterou je nezbytné vzdělání a kompetence. Je třeba znát cíle vzdělávání jak je nastavuje společnost a mít zodpovědnost za výsledky vzdělávacího systému. Osobní zodpovědnost může být u nekvalifikovaného učitele velká, ale absentuje profesní zodpovědnost. Takový učitel zpočátku jistě staví na entusiasmu a sám hledá vlastní cesty výchovy a vzdělání, objevuje tak objevené a vyčerpává síly na úkor kvality (Vašutová, 2004).

Z výše uvedených důvodů se v současné době hovoří o snahách o profesionalizaci učitelské profese, kterou zákon zmiňuje. Profesionalizací se rozumí „proces, v němž se za výrazného přispění učitelů stává učitelství skutečnou a plně respektovanou profesí. Pilířem profesionalizace je přípravné vzdělání, v němž absolventi získají základ profesních znalostí a dovedností, který zdokonalují dalším vzděláváním a prohlubují v průběhu praxe. Lidé mimo učitelskou profesi těmito znalostmi a dovednostmi nedisponují" (Vašutová, 2004).

3.2.4 Pozitivní změny a přínos nové legislativy

Nový školský zákon přinesl řadu stimulačních změn. Jednou z nich je například nově zakotvená úloha pedagogického asistenta. Přes určité počáteční těžkosti, kterými procházela realizace tohoto ustanovení v praxi, jež často ještě dnes naráží na bariéru finančních možností zřizovatelů základních škol, začíná být graduálně více využívaným podpůrným opatřením při vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami.

MŠMT vyhlásilo projekt, který si stanovuje za cíl pokrýt zvýšenou potřebu asistentů pedagoga v širším spektru vzdělávací sítě (tímto jsou myšleny mimo obecní a krajské školy a také školy soukromé a církevní). Důležitost tohoto institutu významně potvrzuje stanovení konkrétního vymezení minimálního a maximálního počtu souběžně působících pedagogických pracovníků ve třídách podle § 8 odst. 6, Vyhlášky 62/2007 Sb., - novelizující stávající Vyhlášku 73/2005 Sb., v tomto znění: „Pokud ve třídě nebo studijní skupině působí souběžně několik pedagogických pracovníků, musí být alespoň 1 z nich asistentem pedagoga.“ Tyto počty pak vycházejí z potřebnosti a míry podpůrných opatření. Již zmíněná novelizace Vyhlášky 73/2005 Sb. svědčí svým nově vzniklým upravujícím právním předpisem o potřebě neustálého sledování vývoje a nutnosti inovace existujících předpisů.

Přes velký přínos nového školského zákona a jeho prováděcích předpisů, zjišťuje praxe jisté nedostatky, na některé z nichž se již zákonodárci pokusili reagovat výše zmíněnou novelou. Např. podobně jako dříve Vyhláška 127/1997 Sb., rovněž aktuální právní úprava Vyhlášky 62/2007 Sb., (novelizace proběhla ve velmi krátké době od nabytí účinnosti Vyhlášky 73/2005 Sb.,) vymezuje počet žáků ve třídě v závislosti na typu a druhu zdravotního postižení a také v závislosti na stupni vzdělávání. Dřívější obecnější rozmezí, uváděné ve Vyhlášce 73/2005 Sb. (§ 10 odst. 1 - třída, oddělení a studijní skupina pro žáky se zdravotním postižením má nejméně 6 a nejvíce 14 žáků.; pro žáky s těžkým zdravotním postižením nejméně 4 a nejvíce 6 žáků) se stávalo příčinou zpravidla maximálního vytěžení počtu žáků ve třídách (a to bez ohledu na druhy postižení), což nebylo pro zajištění kvality vzdělávání účelné.

Společně s ustanovením počtu souběžně působících pedagogických pracovníků, vytváří rozsáhlou a přesnou, ale také zároveň variabilní síť možností vzdělávání, neboť tato vyhláška pamatuje i na kombinaci dostupných forem integrace (dle § 3 odst. 1. písm. c) tedy individuální a skupinové - tzn. koedukaci osob s různým druhem či typem postižení.

3.2.5 Úskalí právních předpisů

Přes výše uváděné, bezesporu pozitivní a poměrně rychlé změny, které byly v krátkém čase na základě impulsů z praktické aplikace zákona provedeny, se tyto v jistém ohledu jeví jako nesystematické. Přestože byla Vyhláška 73/2005 Sb., novelizována, přetrvávají v ní nedořešené oblasti, které mají poměrně zásadní dopad na řešení reálných případů ve skutečné speciálně pedagogické praxi, jsou zde např. rozpory v možnosti vzdělávání žáka ve spádové škole; nedostatečné vymezení a tím zajištění jednotných podmínek pro vzdělávání osob s hlubokým mentálním postižením, kde zákon umožňuje jak uvádí zdroj „jiný způsob plnění docházky“, který se díky tomu, že o způsobu vzdělávání rozhoduje krajský úřad, může kraj od kraje podstatně lišit; a v neposlední řadě také např. nedostatky ve vymezení termínu osoba se zdravotním postižením, kde autoři uvádějí, že právní úprava pamatuje pouze na vymezení osob s těžkým zdravotním postižením, nikoli však již na vymezení pojmu osoba se zdravotním postižením. Tento fakt zůstává v legislativě kupříkladu i po novelizaci beze změn.

Tyto zdánlivě nedostatky však mohou mít v praktickém užití a aplikaci přesného znění zákona poměrně rozsáhlé negativní důsledky.

Je přirozené, že vše nově určené k praktickému využití je nejprve nutné prověřit praxí, a poté se teprve vrátit ke zdokonalení problematických či potřebných oblastí. Nedostatky, které se vyskytovaly v novém školském zákoně resp. vyhlášce jsou proto pochopitelné. Již méně jasná je skutečnost, že přes navrhovanou a schválenou novelizaci, stále přetrvávají nedostatky, které mají závažný vliv na fungování praxe nebo alespoň přináší nejasnosti.

4 PŘIPRAVOVANÁ NOVELA ZÁKONA O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH

V současné době se připravuje novela Zákona č. 563/2004 o pedagogických pracovnících. Jedním z hlavním důvodů návrhu novelizace zákona o pedagogických pracovnících, je otázka odborné kvalifikace, a to především učitelů. Podle stávajícího zákona měla být kvalifikovanost na našich školách vyřešena do pěti let od nabytí účinnosti tohoto zákona. Samotné ustanovení týkající se nekvalifikovaných pracovníků bylo v zákoně formulováno jako řešitelný problém, tedy bez zohlednění skutečnosti, že získávání či rozšiřování kvalifikace je ve školství neustále vyvstávající požadavek.

Skutečností je, že se od roku 2005 pro řešení problematiky nekvalifikovaných pedagogických pracovníků žádná koncepce nepřipravila. Nebyl žádný výrazný motivační program, o problému nekvalifikovanosti se pouze hovořilo. K blížícímu se termínu plnění, začalo hrozit nebezpečí, že po uplatnění zákona v následujícím roce dojde ke kolapsu škol a začalo se hledat řešení nejjednodušší - legalizovat v českém školství poměrně vysoké procento nekvalifikovaných učitelů.

V době, kdy jedním z cílů kurikulární reformy je připravit žáky na celoživotní vzdělávání, bude vydán zákon, že učitel (zde nekvalifikovaná fyzická osoba, která vykonává přímou pedagogickou činnost) se vzděláváním končí v polovině svého profesního života, tedy v 45 letech, na dalších 20 let bude tento „učitel“ zákonem od studia osvobozen. Většina nekvalifikovaných učitelů na našich školách patří k věkové kategorii nad uvedených 45 let.

Návrh novely tedy připouští devalvaci učitelské profese, devalvaci vysokoškolského studia učitelství, neguje to, čeho se v našich zemích po dvou stoletích usilování učitelů dosáhlo.

Na pedagogických fakultách, ale i na ostatních univerzitních fakultách vzdělávajících učitele, stejně jako na jiných vysokých školách - na ČVUT, na zemědělských, ekonomických VŠ, na VŠCHT, jsou oddělení, katedry, střediska, centra nebo celé ústavy zaměřené na celoživotní vzdělávání nebo přímo na studium vedoucí k získání kvalifikace pro učitelskou profesi. Toto vzdělávání není žádnou novinkou, je to propracovaný a ověřený systém. Především pro učitele odborných předmětů je možné získat kvalifikaci nejen souběžným, ale i následným studiem učitelství, ale i pro učitele všeobecně vzdělávacích předmětů i pro jiné pedagogické pracovníky je nabízena trvalá

možnost zahájit tzv. rozšiřující nebo doplňující pedagogické studium. Nyní je tato forma získávání úplné odborné kvalifikace ošetřena zákonem o pedagogických pracovnících a má propracovanou oporu ve Vyhlášce č. 317/2005 Sb.

Vysoké školy nabízejí každoročně desítky kvalifikačních studijních programů realizovaných formou celoživotního vzdělávání (ve shodě se stávajícím zákonem o pedagogických pracovnících). Tyto programy probíhají kombinovanou i distanční formou. Zákon a vyhláška specifikují podmínky získání odborné kvalifikace pro jednotlivé stupně a druhy škol.

Podle zák. č. 563/2004 Sb. jsou to jednak programy, které nabízejí „Studium ke splnění kvalifikačních předpokladů“. Je to buď studium v oblasti pedagogických věd (dříve doplňující pedagogické studium), kdy např. učitel všeobecně vzdělávacích předmětů, absolvent magisterského vzdělání v oboru příbuzném vyučovanému předmětu, tímto studiem (v rozsahu 250 hodin) získá plnou odbornou kvalifikaci.

Druhou skupinou jsou studijní programy k rozšíření odborné kvalifikace (absolvent získá způsobilost vyučovat na jiném druhu nebo stupni školy nebo způsobilost vyučovat další předmět). Tyto programy nabízejí (nebo by je mohly nabízet) všechny pedagogické fakulty i další fakulty a vysoké školy. Stávající situaci lze prostřednictvím vysokých škol v otázce kvalifikovanosti učitelů vyřešit, aniž by bylo nutné legalizovat nekvalifikovanost.

Pokud je jednou z priorit vzdělávání kurikulární reforma, mělo by být následnou prioritou vzdělání učitelů pro tuto reformu. Předpokladem pro splnění cílů probíhající školské reformy je tedy odborná kvalifikovanost učitelů, jejich učitelská profesionalita.

Drahovzal (1997) je přesvědčen, že základní význam pro dosažení výchovně-vzdělávacích cílů má důkladná znalost oboru, kterému učitel vyučuje. Dále uvádí nutnost neustálého doplňování získané odbornosti, aby dokázal žákům předávat to nejnovější z oblasti, motivoval je a dokázal vyzdvihnout vrozené vlohy a schopnosti.

Júva (1997) připomíná, že základní kvality, které by měly charakterizovat pedagogickou osobnost, můžeme shrnout do několika skupin. Úspěšná výchovně vzdělávací činnost klade požadavky na pedagogovu hodnotovou orientaci, na jeho vzdělání všeobecné i odborné, na jeho pedagogickou erudici a v nemalé míře i na jeho některé osobnostní rysy a charakter. Pouze v harmonické syntéze těchto aspektů je dán předpoklad pro účinné výchovně-vzdělávací působení.

Základem učitelova vzdělání by podle něj mělo být „hluboké všeobecné vzdělání s rozhledem filozofickým, politickým, vědeckým a kulturním.“ Neboť při vyučování kterémukoliv oboru by učitel měl žáky rozvíjet nejen v dané disciplíně, ale rozvíjet je ve

všestrannou osobnost z hlediska všech složek výchovy. Měl by mezioborovou koordinací napomoci odstraňování často kritizované mozaikovitosti vyučování.

Ke všeobecnému vzdělání jako výchozí podmínce se tak přidává i požadavek teoretického i praktického vzdělání v oboru, kterému učitel vyučuje. V tomto požadavku zahrnuje Jůva (1997) i důležitost praktické zkušenosti vdaném oboru, stále obohacované novými znalostmi v rámci sebevzdělávání. Poslední neméně důležitou součástí vzdělání pedagogů je podle Jůvy (1997) pedagogické vzdělání jehož součástí jsou praktické, didaktické a metodické dovednosti a návyky. Nerozumíme jím tedy pouhé teoretické osvojení pedagogiky a jí příbuzných věd, ale také praktické dovednosti, které mu umožní teoretické poznatky převést do praxe. Vedle těchto dovedností vystupuje jako klíčová i osobnost pedagoga, který koncepci předmětu a jeho cíle tvůrčím způsobem převezme za své, osobitým způsobem rozpracuje osnovy a dokáže přenést jednotlivé úkoly do výchovné a formativní roviny.

4.1 Hlavní cíle změn

Hlavní cíle předpokládaných změn jsou - zvýšit prostupnost kvalifikací pro jednotlivé druhy a stupně škol, zrušení některých zbytečných kvalifikačních bariér, odstranění nedostatků původního znění zákona na základě požadavků praxe, řešení problému nekvalifikovaných pracovníků, úpravy v požadavcích na odbornou kvalifikaci některých kategorií pedagogických pracovníků, zpřesnění podmínek pro volno k samostudiu, upřesnění rozvržení pracovní doby a technické změny.

4.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“) je dnes jednou z nejdiskutovanějších oblastí školské reformy. Důležitost dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zmíněna například v Národním programu rozvoje vzdělávání České republiky - Bílé knize, problematiku DVPP najdeme v zákonu č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících, tak i v prováděcí novelizované Vyhlášce č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků ve znění Vyhlášky č. 412/2006 Sb. Jako jeden z hlavních cílů vzdělávání jej považuje též Evropská unie.

Pedagogičtí pracovníci se nevzdělávají jen studiem na vysokých školách, studiem dalšího oboru nebo studiem za účelem doplnění či rozšíření kvalifikace. Mnoho učitelů teoretických předmětů i učitelů odborného výcviku si rozšiřuje své vzdělání studiem v kurzech CŽV. Nutné je vzdělávání se v oblasti nové didaktické techniky, např. práce s data projektorem, interaktivní tabulí, DVD přehrávačem, ale také příprava výukových materiálů pro tuto techniku. Nutností se stává studium cizích jazyků z důvodu spolupráce se školami v zahraničí v rámci projektů EU.

Zaměstnanci mají povinnost se seznamovat s novými vyhláškami, zákony a metodickými pokyny. Vzdělávání je zajišťováno také odběrem odborných časopisů z různorodých oblastí.

Další vzdělávání musí být hlavně v souladu s činností celé školy. Školy mají velkou svobodu v tom, jakým způsobem budou řídit další vzdělávání svých zaměstnanců. Podpora vedení školy v dalším vzdělávání svých pracovníků, ale může být různá. Záleží na umístění školy, typu školy, finančních možnostech, ale i na mezilidských vztazích v ní.

Největším problémem u DVPP je nedostatek financí, které bývají na fungování systému přiděleny a tento nedostatek se projevuje v nechuti učitelů se vzdělávat pro svého zaměstnavatele, protože musí věnovat nejen svůj volný čas, ale i své vlastní peníze na zaplacení kurzu, školení apod. K jejich dalším důvodům neochoty lze připočítat i neatraktivnost profese a zároveň špatné finanční ohodnocení pedagoga.

Zdroje, ze kterých se čerpají finance pro DVPP, mohou být různé: příspěvek státu, poplatky účastníků (PP a školy), dotace nevládních organizací, podpora formou mezinárodních programů, podnikatelská a výrobní sféra a další.

Na vedení školy vždy záleží, jakým způsobem bude podporovat, ale i kontrolovat další vzdělávání svých pracovníků. Může organizovat společné vzdělávání ve škole, může si od svých pracovníků vyžadovat zpětnou vazbu ze vzdělávacích akcí a nakonec kontrolovat uplatňování získaných poznatků v praxi. Vedení školy si musí uvědomit, že efektivnost vzdělávání se projevuje vždy jen v praxi.

4.3 Samostudium pedagogických pracovníků

Stanovení 12 pracovní dnů volna jako maximálního limitu pro další vzdělávání pedagogických pracovníků formou samostudia byla správná myšlenka uvedená do praxe. Úprava, ale jasněji vymezí, že na dny volna není nárok a ředitel tedy může např. ve dnech

prázdnin určit vzdělávání pedagoga sám. Podle Lazarové a kol. (2006) se při uvádění forem dalšího vzdělávání - samostudia, tedy mimo kurzy a semináře, zařazuje diskuse a výměna zkušeností s učiteli, studium literatury, veřejnoprávní televize - vzdělávací programy, internet, návštěvy výstav, ale i relaxace.

4.4 Řešení přítomnosti pedagogických pracovníků na pracovišti

Novela zákona o pedagogických pracovnících, by měla přinést i částečnou významnou změnu ustanovení v podmínkách, za kterých může pedagogický pracovník vykonat nezbytné činnosti související s přímou pedagogickou činností mimo pracoviště. V současnosti platí ustanovení zákoníku práce, podle kterého se sice mohou zaměstnanci se zaměstnavatelem dohodnout na tom, že budou sešity opravovat doma, ale teoreticky by mu mohli předložit vyúčtování nákladů s tím spojených např. elektrické energie. V případě úrazu, by šlo o pracovní úraz.

Speciální úprava pracovní doby, která umožní pedagogickým pracovníkům výkon prací souvisejících s přímou pedagogickou činností i na jiném dohodnutém místě, než je pracoviště zaměstnavatele, by měla odpovídat předchozí praxi na školách.

5 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ DAT

5.1 Analýza kvalifikovanosti pedagogických pracovníků na středních školách vzdělávajících žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji

V Plzeňském kraji existuje pouze deset škol, které se věnují výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na středním stupni. Individuální péče se týká 784 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ostatní střední školy tyto žáky integrují v rámci možností školy a schopností žáků. Některé ze škol jsou sloučené a věnují se i základnímu vzdělávání, nebo maturitním oborům.

5.2 Vymezení cílů, stanovení hypotéz a metod výzkumu

Prvním cílem práce bylo zjistit, jak je zabezpečena výuka kvalifikovanými pedagogy v Plzeňském kraji. Výzkum jsem prováděla na deseti středních školách v Plzeňském kraji formou dotazníku ředitelům škol (Příloha č.1), dále formou rozhovoru s řediteli.

Dalším cílem bylo ověřit, případně vyvrátit stanovené hypotézy.

K ověření byly formulovány dvě hypotézy č. 1a a č.2:

- Hi: Učitelů odborných předmětů, kteří nesplňují podmínky kvalifikace, je více než učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů.**
- H2: Učitelů odborné praxe, kteří nesplňují podmínky kvalifikace, je méně než učitelů odborných předmětů.**

V průběhu svého výzkumu jsem použila tyto procedury a techniky:

- o **Procedura monografická** - popsala jsem problém vzdělávání a možnosti na základě analýzy dostupné literatury,
- o **Procedura statistická** - provedla jsem vyhodnocení a porovnání zjištěných údajů.
- o **Technika rozhovoru** - rozhovor probíhal se všemi oslovenými řediteli,
- o **Technika dotazníku** - jako prostředek pro získání potřebných dat jsem použila vlastní nestandardizovaný dotazník pro ředitele škol (viz příloha č.1).

5.3 Charakteristika zkoumaného vzorku

V rámci výzkumného šetření byly osloveny všechny střední školy, které vyučují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji, jsou zřízeny Plzeňským krajem, jsou tedy státní. Soukromá ani církevní střední škola, která by vyučovala žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji není

Požádala jsem o spolupráci ředitele a ředitelky uvedených škol a obeslala je vlastním vypracovaným dotazníkem, nejasnosti jsem s nimi dále konzultovala řízeným rozhovorem. Výzkumné práce se zúčastnili všichni ředitelé a ředitelky oslovených škol a všichni souhlasili s uveřejněním odpovědí na otázky uvedené v dotazníku, v této bakalářské práci.

Návratnost dotazníků představuje 100% vzhledem k počtu oslovených škol. Setkala jsem se, ale s tím, že některé dotazníky nebyly vyplněny tak pečlivě, jak jsem se domnívala, že budou.

Seznam oslovených středních škol:

- Š1 ... STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ ELEKTROTECHNICKÉ, Plzeň, Vejprnická 56
- Š2 ... STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ STAVEBNÍ, Plzeň, Borská 55
- Š3 ... ODBORNÉ UČILIŠTĚ A PRAKTICKÁ ŠKOLA, Plzeň, Vejprnická 56
- Š4 ... STŘEDNÍ ŠKOLA, Horní Bříza, U Klubu 302
- Š5 ... ZÁKLADNÍ ŠKOLA A ODBORNÁ ŠKOLA, Zbůch, V Sídlišti 349
- Š6 ... STŘEDNÍ ŠKOLA, Oselce 1
- Š7 ... STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ LESNICKÉ A ZEMĚDĚLSKÉ, Rokycany, Mládežníků 228
- Š8 ... ZÁKLADNÍ ŠKOLA A ODBORNÁ ŠKOLA, Horšovský Týn, Nádražní 89
- Š9 ... STŘEDNÍ ŠKOLA, Horažďovice, Blatenská 313
- Š10 ... STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, Planá, Kostelní 129

5.4 Analýza a výsledky výzkumu

**Tab. č. 1: Střední školy v Plzeňském kraji
- rozdělení škol v jednotlivých okresech dle zřizovatele**

Okres	SŠ celkem	SŠ zřízené Plzeňským krajem	SŠ zřízené jiným zřizovatelem
PM - Plzeň-město	29	19	10
PS - Plzeň-sever	5	5	0
PJ - Plzeň-jih	4	3	1
RO - Rokycany	3	3	0
DO - Domažlice	6	5	1
KL - Klatovy	9	9	0
TA - Tachov	6	6	0
Celkem	62	50	12

V Plzeňském kraji je v současnosti 62 středních škol, z toho je 50 škol zřízeno Plzeňským krajem, a dalších 12 je zřízeno jiným zřizovatelem. Z tabulky je patrné teritoriální uspořádání škol dle okresů.

Nejvíce středních škol se nachází na území Plzně, celkem 29 středních škol, z toho 10 škol je buď soukromých nebo církevních. Nejméně středních škol je na území Rokycan, pouhé 3, které jsou státní.

**Tab. č. 2: Střední školy v Plzeňském kraji
- rozdělení jednotlivých škol podle počtu žáků a podle počtu
oborů a tříd E a C.**

Okres	Škola	Počet žáků oboru E	Počet žáků oboru C	Obor E	Obor C	Počet tříd celkem	Třídy E	Třídy C
PM	Š1	0	0	1	0	35	0	0
PM	Š2	93	0	3	0	24	7	0
PM	Š3	214	7	7	1	20	18	2
PS	Š4	11	0	2	0	8	1	0
PS	Š5	36	12	3	1	6	4	2
PJ	Š6	117	0	4	0	19	10	0
RO	Š7	6	0	2	0	7	1	0
DO	Š8	87	15	6	2	18	15	3
KL	Š9	42	0	4	0	11	3	0
TA	Š10	144	0	6	0	16	12	0
Celkem	10	750	34	38	4	164	71	7

V Plzeňském kraji existuje deset škol, které se věnují výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na středním stupni.

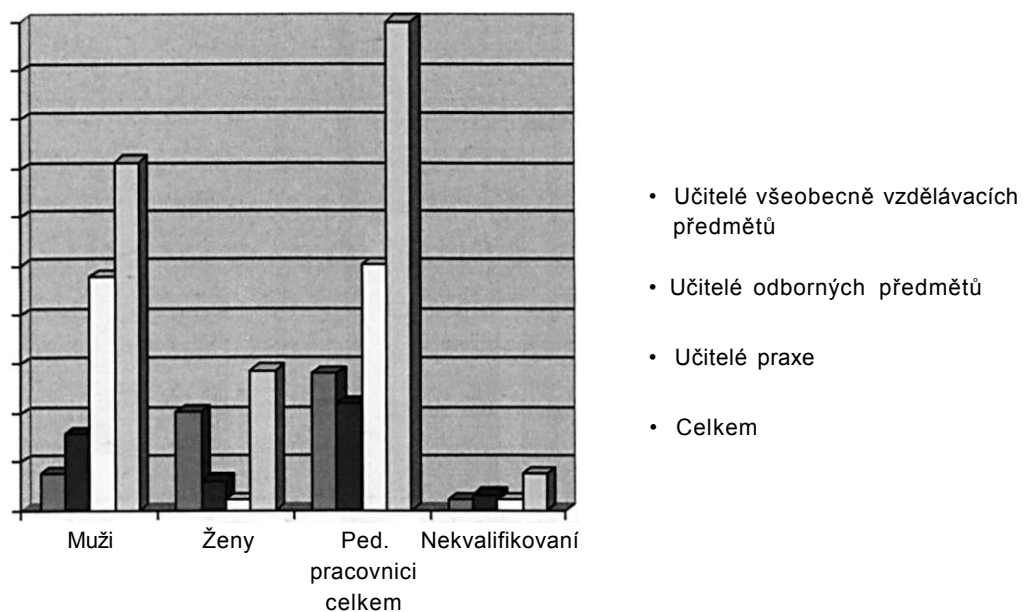
Obory, které mají v názvu oboru a jeho kódu písmeno E (obory pro žáky se speciálními potřebami), jsou obory dvouleté i tříleté a jsou ukončeny závěrečnou zkouškou. Absolventi splňují střední vzdělání s výučním listem. Těchto oborů je v Plzeňském kraji 38, vyučují se celkem v 71 třídách.

Obory, které mají v názvu oboru a jeho kódu písmeno C (pro praktickou školu) jsou obory jednoleté a dvouleté a jsou ukončeny závěrečnou zkouškou. Absolventi splňují střední vzdělání a dostávají pouze vysvědčení o závěrečné zkoušce. Tyto obory jsou v Plzeňském kraji 4 a vyučují se celkem v 7 třídách.

Počet žáků studujících obory E v současné době je 750 a počet žáků studujících obory C je 34, celkem tedy 784 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

**Tab. č. 3: Škola č. 1
- Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	7,52	20,41	27,93	2,15
Učitelé odborných předmětů	15,90	6,12	22,02	3,22
Učitelé praxe	47,91	2,15	50,05	2,15
Celkem	71,32	28,67	100	7,51

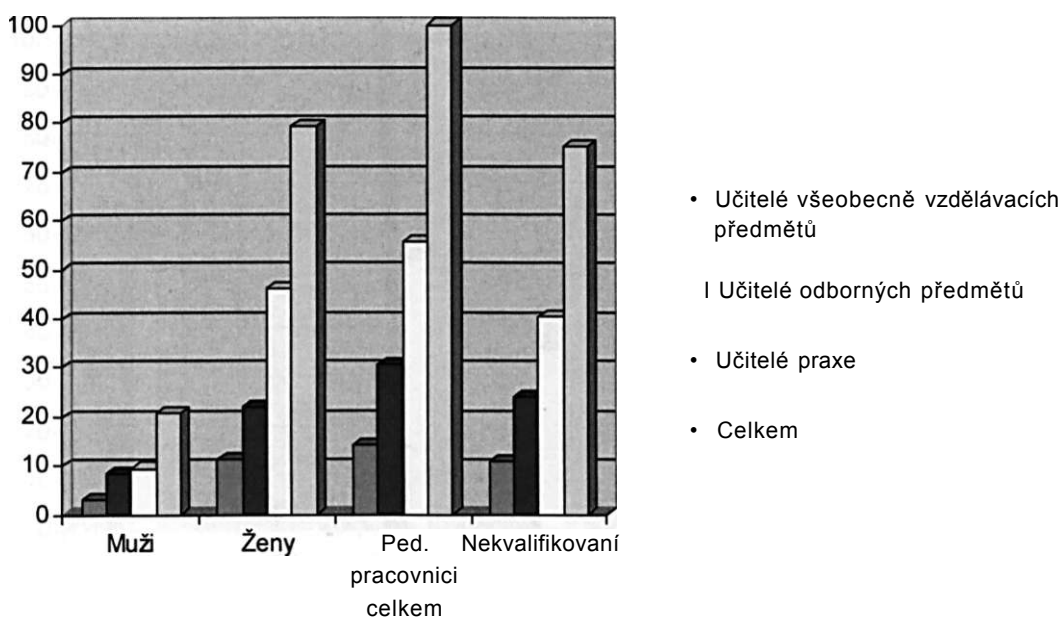


Střední odborné učiliště Plzeň - mužů - pedagogů je na škole 71,32 %, žen pedagogů je 28,67 %. Ženy - pedagogové převažují jako učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů 20,41 %, nejméně se podílejí jako učitelé praxe 2,15 %.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů odborných předmětů 3,22 % z celkového počtu. Celkově je na škole 7,51 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 4: Škola č. 2
- Střední odborné učiliště stavební Plzeň**

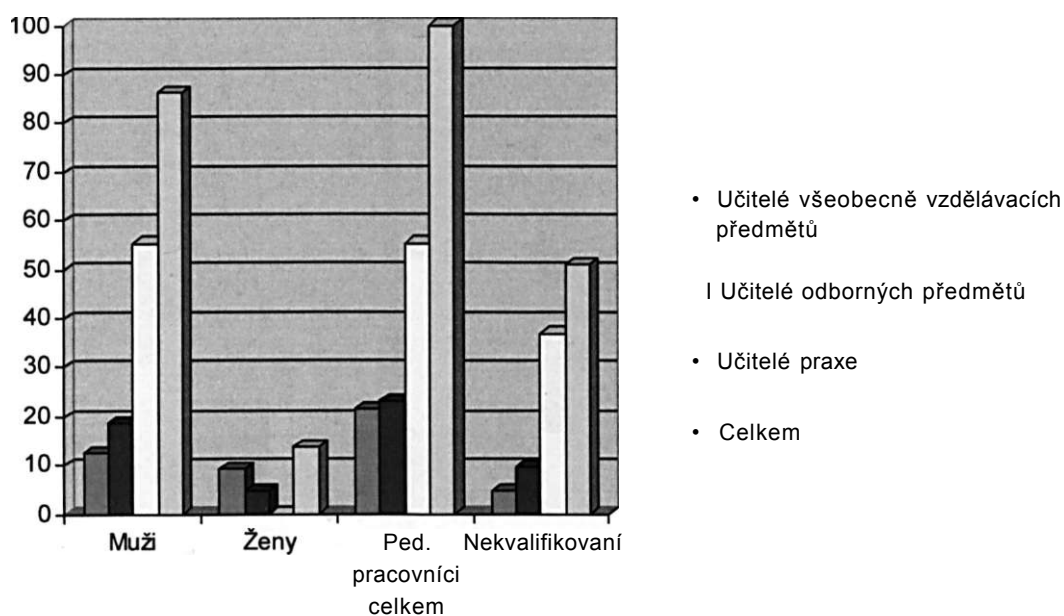
Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	2,93	11,14	14,08	10,85
Učitelé odborných předmětů	8,50	21,99	30,50	24,05
Učitelé praxe	9,38	46,04	55,43	40,47
Celkem	20,82	79,18	100,00	75,37



Střední odborné učiliště stavební Plzeň - mužů - pedagogů je na škole 20,82 %, žen pedagogů je 79,19 %. Ženy - pedagogové převažují jako učitelé praxe 46,4 %, ale i jako učitelé odborných předmětů 21,99 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů 11,14 %. Muži - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé praxe v 9,38 %. Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů praxe 40,47 % z celkového počtu. Celkově je na škole 75,37 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 5: Škola č. 3
- Odborné učiliště a Praktická škola Plzeň**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	12,42	9,06	21,48	4,70
Učitelé odborných předmětů	18,62	4,53	23,15	9,56
Učitelé praxe	55,37	0,00	55,37	36,91
Celkem	86,41	13,59	100,00	51,17

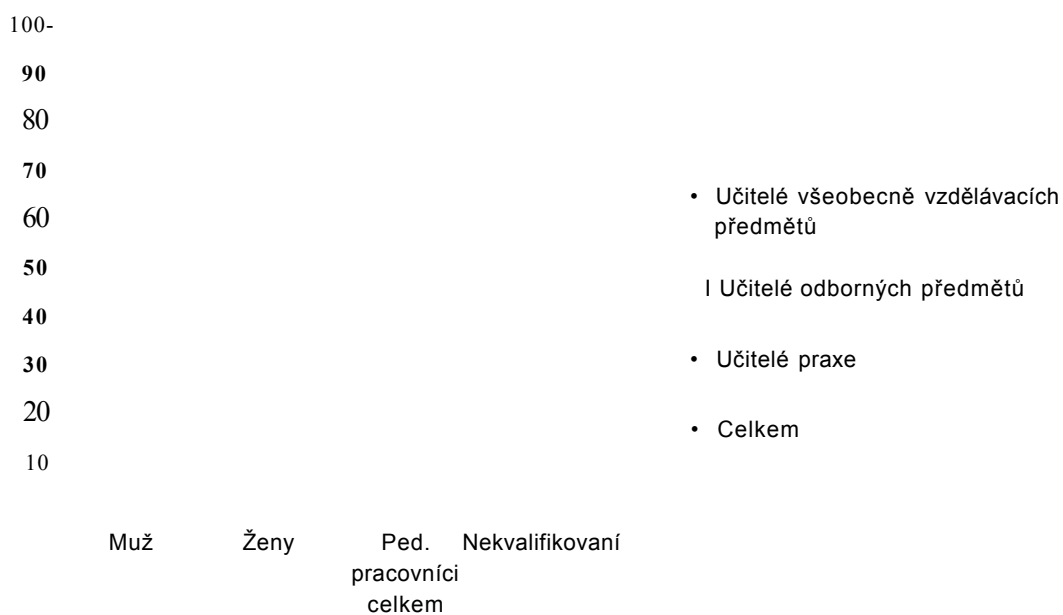


Odborné učiliště a Praktická škola Plzeň - mužů - pedagogů je na škole 86,41 %, žen - pedagogů je 13,59 %. Muži - pedagogové převažují jako učitelé praxe 55,37 %, ale i jako učitelé odborných předmětů 18,62 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů 12,42 %. Ženy - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů v 9,06 % a nejsou zastoupeny vůbec jako učitelé praxe.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů praxe 36,91 % z celkového počtu. Celkově je na škole 51,17% pedagogů nespĺňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 6: Škola č. 4
- Střední škola Horní Bříza**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	5,52	6,63	12,15	1,10
Učitelé odborných předmětů	20,44	14,92	35,36	11,05
Učitelé praxe	30,39	22,10	52,49	16,57
Celkem	56,35	43,65	100,00	28,73

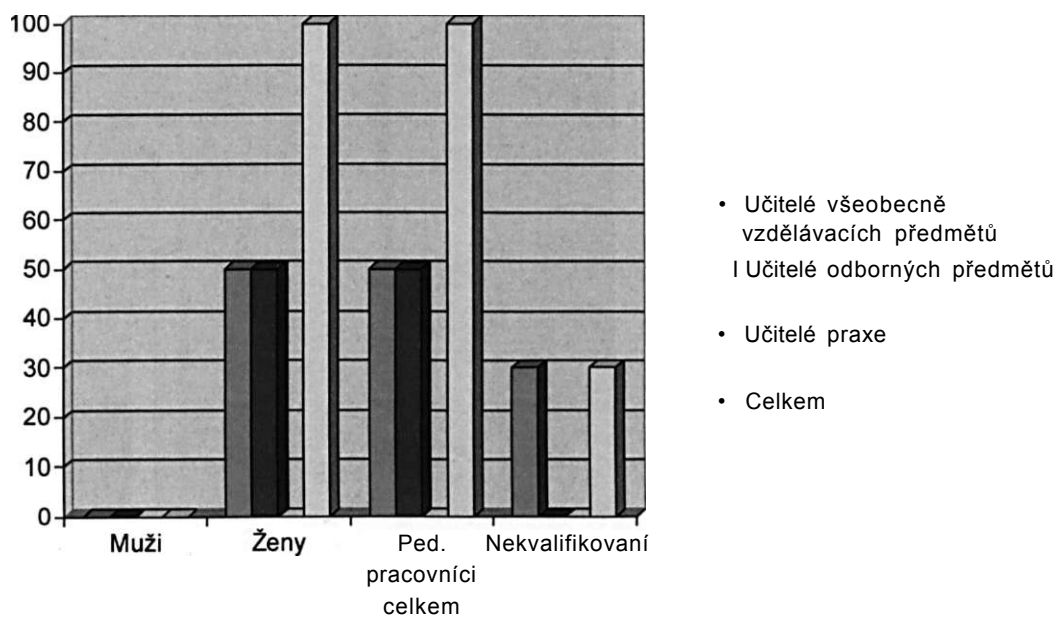


Střední škola Horní Bříza - mužů - pedagogů je na škole 56,35 %, žen pedagogů je 43,65 %. Muži - pedagogové převažují jako učitelé praxe 30,39 %, ale i jako učitelé odborných předmětů 20,44 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů 5,52 %. Ženy - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé praxe 22,10 % a učitelé odborných předmětů 14,92%.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů praxe 16,57 % z celkového počtu. Celkově je na škole 28,73 % pedagogů nespĺňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 7: Škola č. 5
- Základní škola a Odborná škola Zbůch**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	0,00	50,00	50,00	30,00
Učitelé odborných předmětů	0,00	50,00	50,00	0,00
Učitelé praxe	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem	0,00	100,00	100,00	30,00



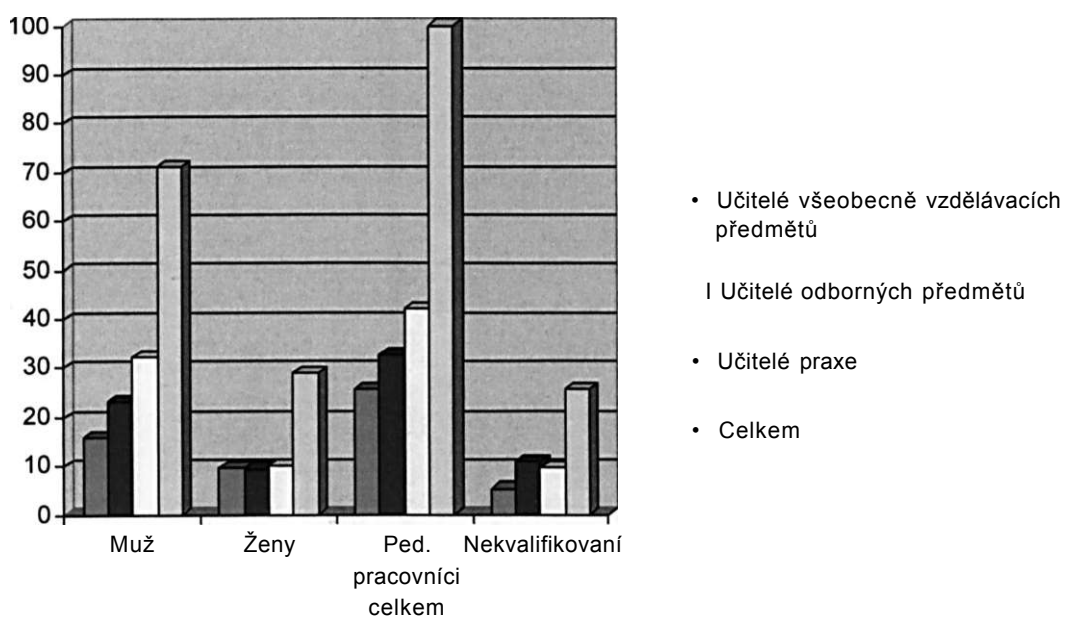
Základní škola a Odborná škola Zbůch - muži - pedagogové na škole nejsou zastoupeni vůbec. Ženy - pedagogové jako učitelé praxe nejsou, ale jako učitelé odborných předmětů a všeobecně vzdělávacích předmětů jsou zastoupeny po 50 %.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů 30 % z celkového počtu.

Celkově je na škole 30 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 8: Škola č. 6
- Střední škola Oselce**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	15,79	9,65	25,44	5,26
Učitelé odborných předmětů	23,10	9,36	32,46	10,82
Učitelé praxe	32,16	9,94	42,11	9,65
Celkem	71,05	28,95	100,00	25,73

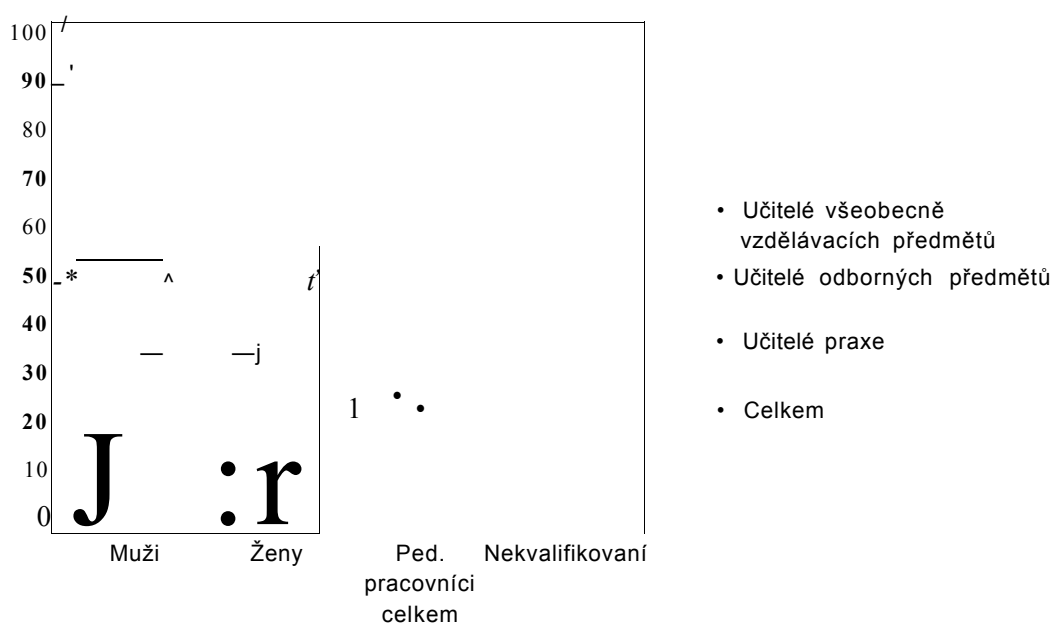


Střední škola Oselce- mužů - pedagogů je na škole 71,05 %, žen - pedagogů je 28,95 %. Muži - pedagogové převažují jako učitelé praxe 32,16 %, ale i jako učitelé odborných předmětů 23,10 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů 15,79 %. Ženy - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé praxe 9,94 % a učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů 9,65 %.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů odborných předmětů 10,82 % z celkového počtu. Celkově je na škole 25,73 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 9: Škola č. 7
- Střední odborné učiliště lesnické a zemědělské Rokycany**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	0,00	32,94	32,94	0,00
Učitelé odborných předmětů	17,65	7,65	25,29	2,94
Učitelé praxe	32,94	8,82	41,76	5,88
Celkem	50,59	49,41	100,00	8,82

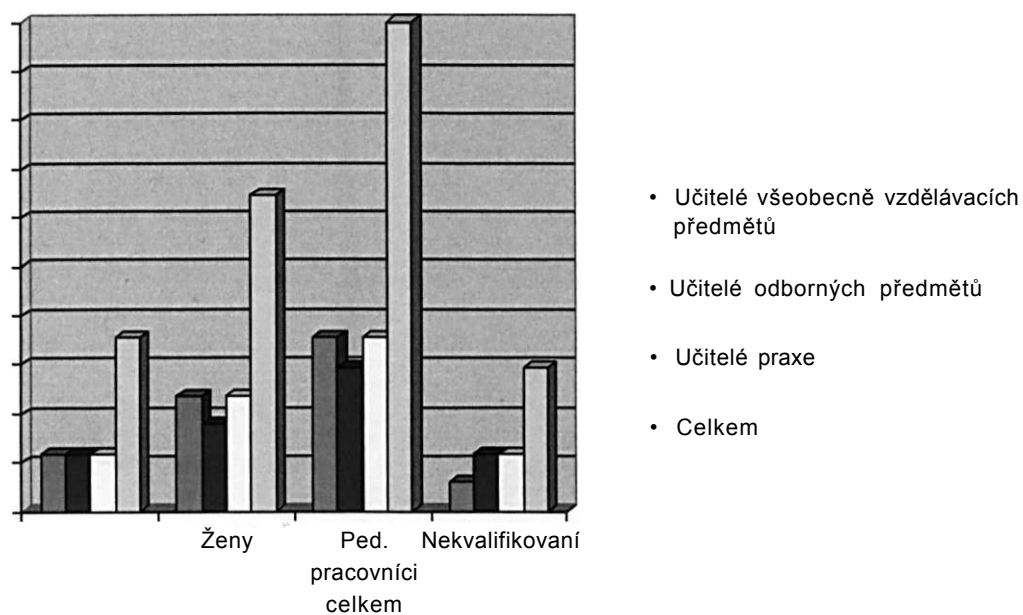


Střední odborné učiliště lesnické a zemědělské Rokycany - mužů - pedagogů je na škole 50,59 %, žen - pedagogů je 49,41 %. Muži - pedagogové převažují jako učitelé praxe 32,94 %, ale i jako učitelé odborných předmětů 17,65 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů nejsou zastoupeni. Ženy - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů 32,94 % a učitelé praxe 8,82 %.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů praxe 5,88 % z celkového počtu. Celkově je na škole 8,82 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

Tab. č. 10: Škola č. 8
- Základní škola a Odborná škola Horšovský Týn

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	11,76	23,53	35,29	5,88
Učitelé odborných předmětů	11,76	17,65	29,41	11,76
Učitelé praxe	11,76	23,53	35,29	11,76
Celkem	35,29	64,71	100,00	29,41



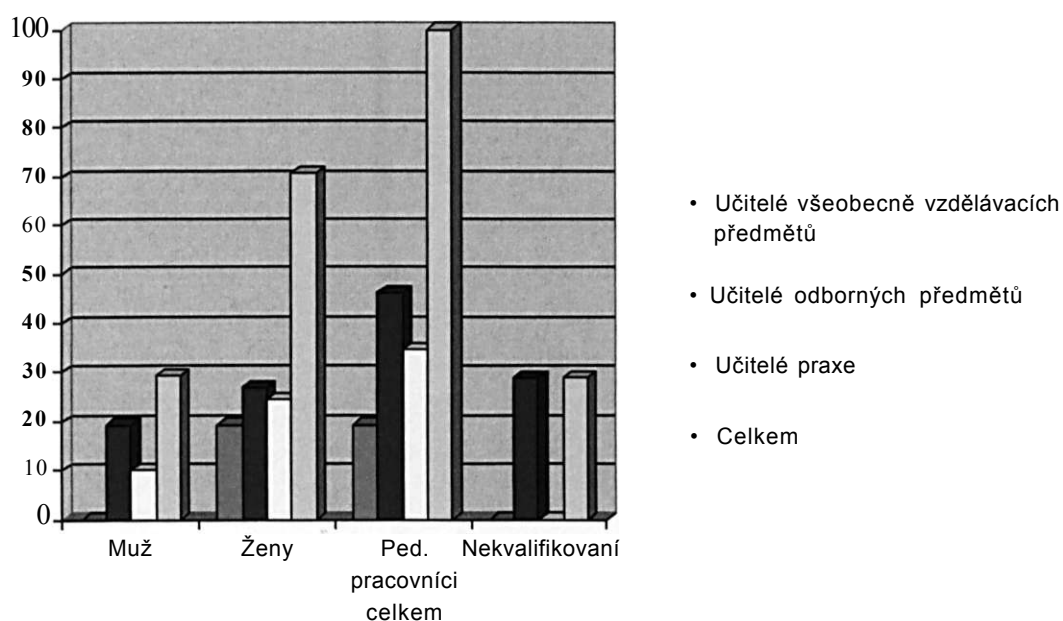
Základní škola a Odborná škola Horšovský Týn - žen - pedagogů je na škole 64,71 %, mužů - pedagogů je 35,29 %. Ženy - pedagogové převažují jako učitelé praxe 23,53 %, ale i jako učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů 23,53 %.

Muži - pedagogové jsou rovnoměrně zastoupeni jako učitelé praxe, učitelé odborných i všeobecně vzdělávacích předmětů po 11,76 %.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů praxe i učitelů odborných předmětů stejná 11,76 %. Celkově je na škole 29,41 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

**Tab.č. 11: Škola č. 9
- Střední škola Horažďovice**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	0,00	19,23	19,23	0,00
Učitelé odborných předmětů	19,23	26,92	46,15	28,85
Učitelé praxe	10,10	24,52	34,62	0,00
Celkem	29,33	70,67	100,00	28,85

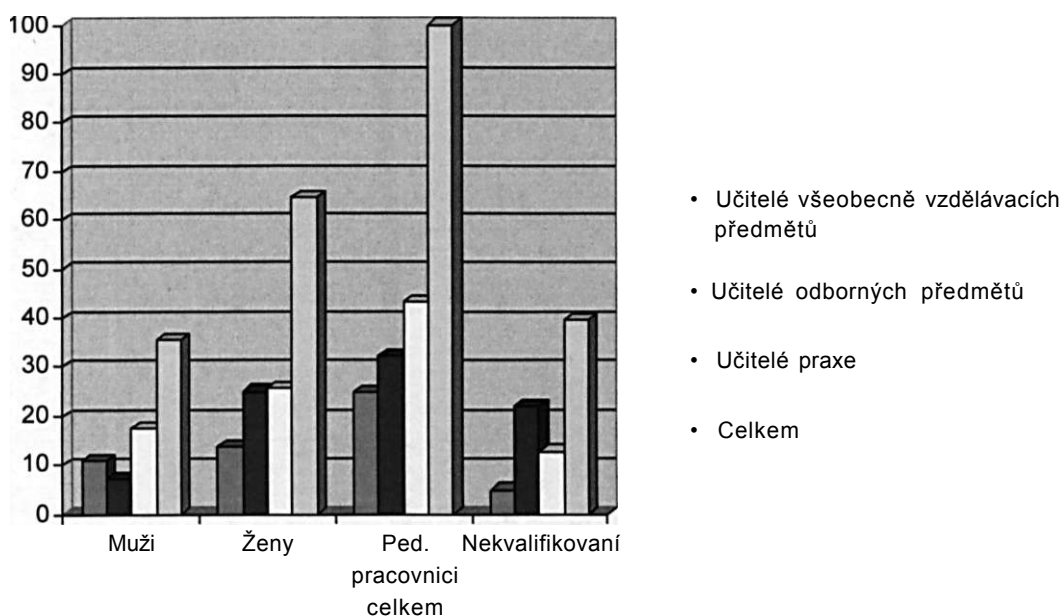


Střední škola Horažďovice - žen - pedagogů je na škole 70,67 %, mužů - pedagogů je 29,33 %. Ženy - pedagogové převažují jako učitelé odborných předmětů 26,92 %, ale i jako učitelé praxe 24,52 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů 19,23 %. Muži - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé odborných předmětů 19,23 % a učitelé praxe 10,10 %, jako učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů nejsou zastoupeni vůbec.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů odborných předmětů 28,85 % z celkového počtu. Celkově je na škole 28,85 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

**Tab. č. 12: Škola č. 10
- Střední odborné učiliště Planá**

Hodnoty uvedeny v %	Muži	Ženy	Ped. pracovníci celkem	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	10,82	13,81	24,63	4,85
Učitelé odborných předmětů	7,09	25,00	32,09	22,01
Učitelé praxe	17,54	25,75	43,28	12,69
Celkem	35,45	64,55	100,00	39,55

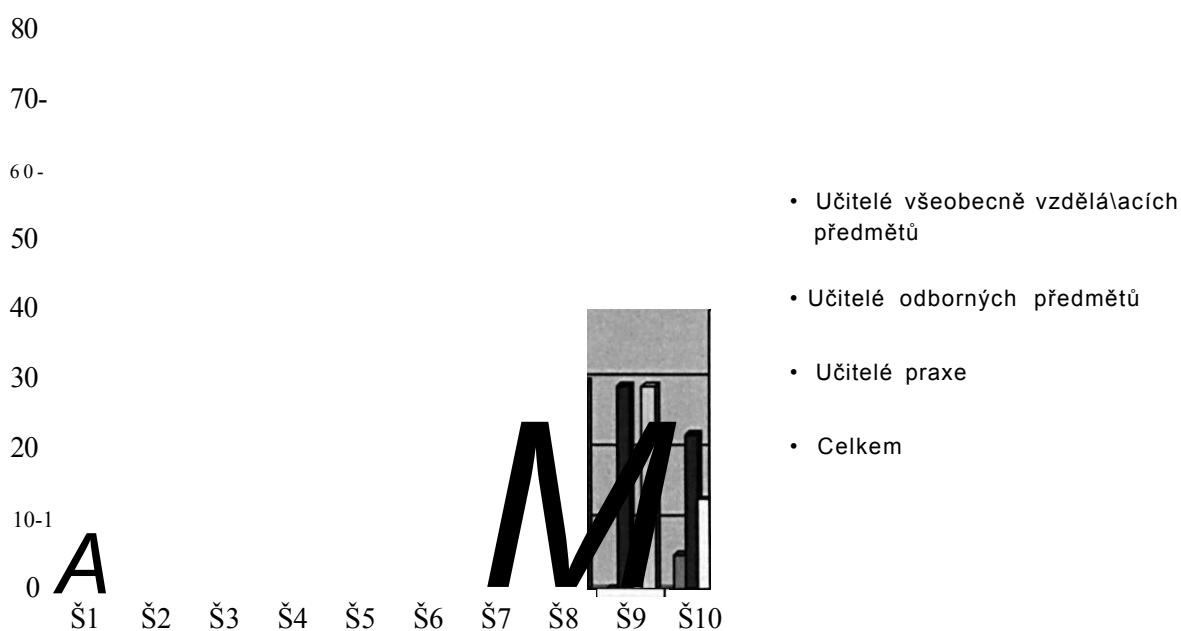


Střední odborné učiliště Planá - žen - pedagogů je na škole 64,55 %, mužů - pedagogů je 35,45 %. Ženy - pedagogové převažují jako učitelé praxe 25,75 %, ale i jako učitelé odborných předmětů 25,00 %, u všeobecně vzdělávacích předmětů 13,81 %. Muži - pedagogové jsou nejvíce zastoupeni jako učitelé praxe 17,54 % a učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů 10,82 %.

Nejvyšší nekvalifikovanost je u učitelů odborných předmětů 22,01 % z celkového počtu. Celkově je na škole 39,55 % pedagogů nesplňujících kvalifikaci.

Tab. č. 13: Poměrný počet nekvalifikovaných pedagogických pracovníků v jednotlivých kategoriích - hodnoty z jednotlivých dotazovaných škol v Plzeňském kraji.

Hodnoty uvedeny v %	Š1	Š2	Š3	Š4	Š5	Š6	Š7	Š8	Š9	Š10
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	2,15	10,85	4,7	1,1	30	5,26	0	5,88	0	4,85
Učitelé odborných předmětů	3,22	24,05	9,56	11,05	0	10,82	2,94	11,76	28,85	22,01
Učitelé praxe	2,15	40,47	36,91	16,57	0	9,65	5,88	11,76	0	12,69
Celkem	7,52	75,37	51,17	28,73	30	25,73	8,82	29,41	28,85	39,55

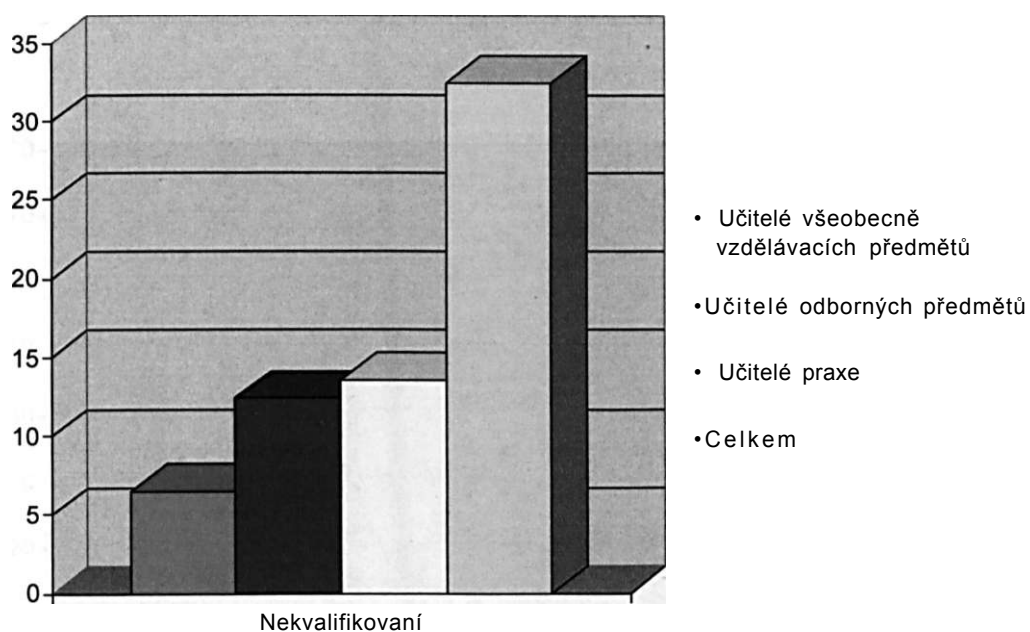


Nejméně nekvalifikovaných pedagogů má Střední odborné učiliště elektrotechnické Plzeň (Š1) 7,52 % a Střední odborné učiliště lesnické a zemědělské Rokycany (Š7) 8,82 % z celkového počtu pedagogů na jejich školách.

Nejvíce nekvalifikovaných mají Střední odborné učiliště stavební Plzeň (Š2) 75,37 % a druhá škola s nejvíce nekvalifikovanými pedagogy je Odborné učiliště a Praktická škola Plzeň (Š3) 51,17 % z celkového počtu pedagogů na jejich školách. Nejvyšší počet nekvalifikovaných učitelů všeobecných předmětů má Střední odborné učiliště stavební (Š2) 10,85 %, nekvalifikovaných učitelů odborných předmětů má Střední škola Horažďovice (Š9) 28,85 %. Nejvyšší počet nekvalifikovaných učitelů praxe má Střední odborné učiliště stavební Plzeň (Š2) 40,47 % z celkových počtu pedagogů na jejich školách.

Tab. č. 14: Poměrný počet nekvalifikovaných pedagogických pracovníků v jednotlivých kategoriích - průměrné hodnoty ze všech dotazovaných škol

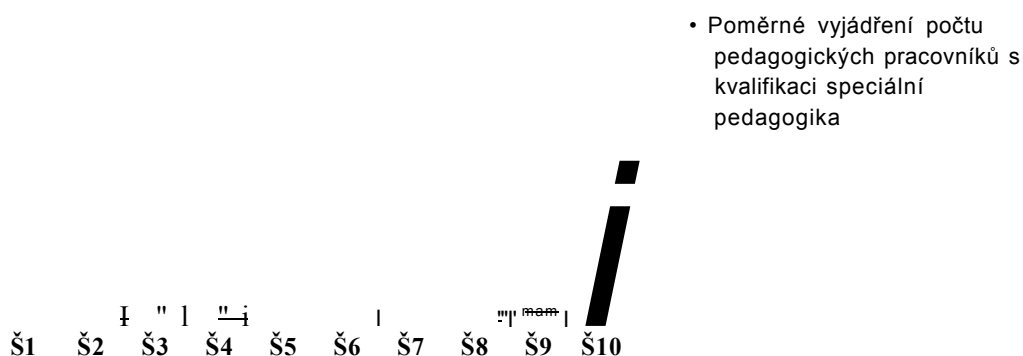
Hodnoty uvedeny v %	Nekvalifikovaní
Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů	6,48
Učitelé odborných předmětů	12,43
Učitelé praxe	13,61
Celkem	32,52



Ze vzorku všech deseti sledovaných škol vyplynulo, že nekvalifikovaných pedagogů (mužů i žen) je celkově 32,52 %, z toho nejvíce učitelů odborných předmětů 12,43 %. Následují učitelé praxe s 12,43 %, nejméně nekvalifikovaných je učitelů učící všeobecně vzdělávací předměty 6,48 %.

Tab. č. 15: Střední školy v Plzeňském kraji - poměrné vyjádření počtu pedagogických pracovníků s kvalifikací speciální pedagogika.

Okres	Škola	Poměrné vyjádření počtu pedagogických pracovníků s kvalifikací speciální pedagogika
PM	Š1	0
PM	Š2	46,04
PM	Š3	0,17
PS	Š4	0
PS	Š5	70,00
PJ	Š6	19,88
RO	Š7	0
DO	Š8	70,59
KL	Š9	0
TA	Š10	17,91



Pedagogičtí pracovníci, kteří by měli splňovat podmínku studia speciální pedagogiky je zastoupeno nejvíce na Základní škole a Odborné škole Horšovský Týn (Š8) 70,59 % a na Základní škole a Odborné škole Zbůch (Š5) 70,00 %, z celkových počtů pedagogů na jejich školách. Na Středním odborném učilišti elektrotechnickém Plzeň (Š1), Základní škole Horní Bříza (Š4), Středním odborném učilišti lesnickém a zemědělském Rokycany (Š7) a Střední škole Horažďovice (Š9) studium speciální pedagogiky nemá žádný pedagog.

5.5 Závěr výzkumu

Obsahem praktického šetření bylo ověření a vyhodnocení hypotéz stanovených v kapitole 5.2. Dotazník byl z mé strany připraven s předpokladem získání co nejvíce dat z důvodu pečlivosti zpracování dané zkoumané problematiky. Vzhledem k tomu, že někteří ředitelé zúčastněných škol bohužel nevyplnili všechny údaje, nemohla být všechna data zpracována, ale pouze ta, která byla vyplněna u všech škol. I přes tyto problémy byl výzkum z mého pohledu přínosný pro tuto práci.

Z analýzy a vyhodnocení výzkumného šetření vyplývají následující závěry:

H1: Učitelů odborných předmětů, kteří nesplňují podmínky kvalifikace, je více než učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů.

Dle získaných a statisticky porovnaných výsledků poměrný počet pedagogů všeobecně vzdělávacích předmětů nesplňujících podmínky kvalifikace dosahuje 6,48 % (průměrná hodnota ze všech dotazovaných škol v Plzeňském kraji). Počet pedagogů odborných předmětů nesplňujících podmínky kvalifikace je 12,43 %.

Na základě výsledku výzkumu můžeme potvrdit naši hypotézu, že učitelé odborných předmětů nesplňují požadovanou kvalifikaci oproti učitelům všeobecně vzdělávacích předmětů.

H2: Učitelů odborné praxe, kteří nesplňují podmínky kvalifikace, je méně než učitelů odborných předmětů.

Dle získaných a statisticky porovnaných výsledků poměrný počet pedagogů odborné praxe nesplňujících podmínky kvalifikace dosahuje 13,61 % (průměrná hodnota ze všech dotazovaných škol v Plzeňském kraji). Počet pedagogů odborných předmětů nesplňujících podmínky kvalifikace je 12,43 %. Tato hypotéza se nepotvrdila. Rozdíl mezi jednotlivými kategoriemi je zanedbatelný (1,18%).

Výsledná výzkumná data tedy nepotvrdila hypotézu, že učitelé odborné praxe nesplňují kvalifikaci pro výkon povolání méně než učitelé odborných předmětů.

Každý pedagog, který vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je povinen absolvovat studium speciální pedagogiky. Z výsledků výzkumu (viz Tab. č. 15) však rovněž vyplynulo, že na čtyřech školách z dotazovaných nejsou pedagogové, kteří tuto podmínku splňují.

6 ZÁVĚR

Cílem stanoveným v rámci této bakalářské práce bylo shromáždit dostatečné množství teoretických poznatků o specifické oblasti problematiky, která se zaměřuje na vzdělávání a kvalifikovanost pedagogických pracovníků. Tyto teoretické poznatky následně využít při vlastním výzkumném šetření prováděném na středních školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v Plzeňském kraji.

V teoretické části jsou popsány možnosti základní přípravy na povolání pedagogů. Přitom jsou zmiňovány i ostatní možnosti a typy vzdělávání, které se mohou v pedagogické praxi vyskytovat.

Je zde popsána oblast kvalifikace - odborné přípravy jako je základní příprava, orientace, doškolení a rekvalifikace. Dále jsou vysvětleny méně známé termíny například coaching, mentoring, counselling, cross-training nebo shadowing. Současně se zabývám právní úpravou vztahující se k předepsanému vzdělání pedagogů a návrhem chystané novelizace Zákona o pedagogických pracovnících.

Ve výzkumné části jsou analyzovány formou výzkumného šetření zjištěné údaje na zvoleném výzkumném vzorku. Tento vzorek tvoří pedagogové deseti středních škol které vyučují obory E pro žáky se speciálními potřebami a obory C pro praktickou školu.

Z výzkumu vyplývá, že speciální pedagogové nejsou vůbec zastoupeni v běžných středních školách, kde ale tyto obory vyučují. Trend podpory integrace dětí s hendikepem někdy vyvolává dojem, že speciální školy jsou vlastně přežitkem. MŠMT povoluje tyto obory středním školám jako by měly speciální školy zaniknout, že nemají smysl, že všechny děti budou chodit do běžných škol základních i středních.

Je otázka, zda školy jsou natolik připravené, že se budou moci postarat o děti vyžadující speciální vzdělávací přístupy, vytvářet rovné, stejné šance a podmínky pro vzdělávání dětí s nějakým znevýhodněním, zdravotním, smyslovým nebo sociálním.

V současné době je nedostatek žáků na všech středních školách, ale jsem přesvědčena, že tato situace neopravňuje ředitele škol vzít těmto dětem jejich šance. Děti se speciálními potřebami vyžadují důslednou péči, pokud se jim nedostává, spolu s dalšími speciálními přístupy, pak selhávají, ztrácejí zájem o školní práci, začnou se u nich projevovat poruchy chování a předčasně opouštějí vzdělávací systém. To nejsou situace, které by mohli učitelé běžných škol zvládnout. I kdyby byli speciálními pedagogy, za podmínek ve kterých pracují na běžných středních školách, by měli velmi těžkou úlohu.

Je potřeba hledat bariéru ve vzdělávacím systému, která brání tomu, aby děti, které by byly schopny vzdělávat se v běžných školách tuto možnost dostaly. Na druhé straně je nutné říci, že existují typy speciálních škol, které děti s určitým znevýhodněním potřebují, jejich existence je oprávněná. Je třeba hledat individuální míru, které dítě integraci potřebuje a pro které je vhodná speciální škola.

Speciální školy jsou užitečnou alternativou, ale pochopitelně o dost dražší. A možná v tom je to tajemství, proč se pod různými záminkami objevují snahy tento segment školství zlikvidovat.

Dalším problémem, který vyplynul z výzkumu je kvalifikovanost pedagogických pracovníků. Na základě výzkumu nemá 32,52 % pedagogů z deseti ověřovaných škol požadovanou kvalifikaci.

Ředitelům škol se doporučuje vytvoření plánu personálního rozvoje školy, kdy DVPP je zaměřeno především na doplňování kvalifikace požadované platnými předpisy potřebné k výkonu práce dle pracovní smlouvy zaměstnance.

Pedagogičtí pracovníci, kteří nesplňují kvalifikační požadavky dané platnými předpisy potřebné k výkonu práce dle pracovní smlouvy si hradí veškeré náklady spojené s doplňováním kvalifikace sami. Ostatním zájemcům o studium může, ale nemusí být studium povoleno. Většinou to bývá právě z nedostatku finančních prostředků. Zájem o vzdělávání a zvyšování si kvalifikace u pedagogů je chvályhodný. Z pohledu vedení školy je problematický. Při větším počtu pedagogů jejich studium vážně narušuje rozvrh hodin, jejich absence musí být suplována a tím dochází k neúměrnému čerpání už tak omezených finančních zdrojů. Vysoké školy, které poskytují vzdělání, by sami měli těmto pedagogům nabízet studium o sobotách a nedělích, tak aby jejich studium co nejméně narušovalo chod školy.

Přínos mé bakalářské práce spatřuji zejména v tom, že problematika kvalifikace pedagogů návazně na speciální školství, může být bezprostředně použitelná v praxi pro nadřízené orgány a především pro zřizovatele škol, tedy Plzeňský kraj.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DRAHOVZAL, Jan - KILIÁN, Oldřich - KOHOUTEK, Rudolf: *Didaktika odborných předmětů*. Brno: Pajdo, 1997. 156 s. ISBN 80-85931-35-4

JÚVA, V. ; JÚVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 4. vyd. Brno: Paido, 1997. 76 s. ISBN 80-85931-43-5.

KÁRNÍKOVÁ, J. *Kapitoly z obecné pedagogiky*. Praha: Supro, 1969. 283 s.

KITZBERGER, *Navrhovaná novela zákona o pedagogických pracovnících*. Presentace, 19. 5. 2008, dostupná na < [http:// ceskaskola.bbgspot.com/2008/05/novela-zákona-o-pedagogickch-pracovncch.html](http://ceskaskola.bbgspot.com/2008/05/novela-zakona-o-pedagogickch-pracovncch.html)>.

KOHNOVÁ, Jana. *Další vzdělávání učitelů a jejich profesní rozvoj*. Praha: Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta, 2004. 183 s., ISBN 80-7290-148-6;

KOLEKTIV AUT. *Cím budu?- Možnosti studia na středních školách Plzeňského kraje pro školní rok 2009/2010*. Informační a poradenské středisko ÚP v Plzni.

LAZAROVÁ, Bohumíra a kol. *Cesty dalšího vzdělávání učitelů*. Brno: Paido, 2006. 232 s., ISBN 80-7315-114-6;

MAŇÁK J. *Nárys didaktiky*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1995.104s. ISBN 80-210-1124-6

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice* Bílá kniha. Ústav pro informace ve vzdělávání. Praha: Tauris, 2001. 98 s., ISBN 80-211-0372-8;

NĚMCOVÁ, TICHÁ, *Učitelům chybí vzdělání*. Mladá Fronta DNES, úterý 11. prosince 2007, strana C2, C3.

PRÁŠILOVÁ, M.: *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro učitele*. Olomouc, 2003. ISBN 80-244-0676-4.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8;

PRŮCHA, J. *Učitel: současné poznatky o profesi*. 1. vydání. Praha: Portál, 2002. 154 s. ISBN 80-71-78-621-7.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-170-3

PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2000. 270 s. ISBN 80-7178-399-4

ŠKOLA A ZÁKONY CD-R 2. 2008, ZŠ Nový Bydžov, *Zákon č 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů*, .

VAŠUTOVA, J. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. 1. vyd. Brno: Paido, 2004. 192 s. ISBN 80-7315-082-4

PŘÍLOHA - Dotazník pro ředitele škol

DOTAZNÍK PRO ŘEDITELE STŘEDNÍCH SKOL			
VZDELA VAJICICH ZAKY SE SPECIÁLNÍMI VZDELA VACIMI POTŘEBAMI			
1.	Jak se jmenuje Vaše škola?		
2.	Kolik učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů je zaměstnáno ve Vaší škole? (přepočtených pedagogů)		
3.	Kolik učitelů odborných předmětů je zaměstnáno ve Vaší škole? (přepočtených pedagogů)		
4.	Kolik učitelů praxe je zaměstnáno ve Vaší škole? (přepočtených pedagogů)		
5.	Kolik učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů nesplňuje předepsané vzdělání pro svou práci? (přepočtených pedagogů)		
6.	Kolik učitelů odborných předmětů nesplňuje předepsané vzdělání pro svou práci? (přepočtených pedagogů)		
7.	Kolik učitelů praxe nesplňuje předepsané vzdělání pro svou práci? (přepočtených pedagogů)		
8.	Kolik pedagogů absolvovalo povinné studium speciální pedagogiky? (přepočtených pedagogů)		
9.	Kolik učebních oborů s kódem E nabízí Vaše škola?		
10.	Kolik učebních oborů s kódem C nabízí Vaše škola?		
11.	Kolik tříd učebních oborů s kódem E v tomto školním roce otevřela Vaše škola?		
12.	Kolik tříd učebních oborů s kódem C v tomto školním roce otevřela Vaše škola?		
13.	Kolik žáků učebních oborů s kódem E v tomto školním roce má celkem Vaše škola?		
14.	Kolik žáků učebních oborů s kódem E v tomto školním roce má celkem Vaše škola?		
15.	Kolik pracovníků je ve vedení školy (muž/ žena)?		
16.	Kolik z nich absolvovalo FS1, FS2 nebo studium školského managementu?		
17.	Kolik řídicích pracovníků splňuje kvalifikaci v jednotlivých pracovních pozicích? (dle Zákona o pedagogických pracovnících)		
18.	U kolika pedagogů ve škole jste využili výjimku o doplnění si vzdělání?		
19.	Kolik pracovníků se chystá studium zahájit?		
20.	Kolik pedagogů uvažuje vzhledem tvrdosti Zákona o pedagogických pracovnících odejít raději ze školství?		